طب
٤

كتاب طبيب نامه

رمضانده چقاره تركى

ايا صوفيه

٢٧٠٧

II

یا کبیکج

لعن الله الراشي والمرتشي والرائش بينهما

بو حديثك معنسي بو در كيم تكري تبارك وتعالى

لعنت قيلور رشوت آلنه دخي رشوت ويرنه

دخي رشوت ورب الانلرك آراسنده اولنه

الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله

4707

قد وقف هذه النسخة سلطاننا الاعظم والخاقان المعظم مالك البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان السلطان الغازي محمود خان وقفاً صحيحاً شرعياً حرره الفقير احمد شيخ زاده المفتش باوقاف الحرمين الشريفين عفي عنهما

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى استسلم كل شىء لقدرته • وذل
كل امر لعزته • واظهر فى كل مخلوق حكمته
خلق الانسان باحسن صفة وانظم تخطيط شرفه
بالعقل والنطق على جميع المخلوقات فضله
وسلطه على جميع انواع النبات والحيوان •
واذن له بالانتفاع بهم هو العلى العظيم •
عالم الغيوب رب كل شىء ومالكه • الواحد
الاوحد الذى لا شريك له جل جلاله • وبعد فكنت
يوما متفكرا • كانهم اقل الاسافل قد احاطت بى

غفلة مطامع الدهر مستغرقا فى بحر الهموم
مغموما لما عاينته فى نفسى من قلة ما حصلته
من المعرفة الواجبة • لكل ذى فهم اشتغل فى هنا
الصناعة الطبية • او وصف طبيب فتاملت
واذ انا عاريا • من نفايس ملابيس المعارف
خاليا من لطايف محاسن الفضايل فتكدر نور
عقلى كانه لم تضى فى وجهى مصابيح المعارف
قط فاظلمت انوار الحس والادراك فصرت
كالاعمى حتى لاحت على والمعت شعاعات
شموس من مطالع انوار منظر الاكابر واشرف
اصحاب الدول هو ركن الاركان مظهر

للحق مصلح الخلق الدستور الاعظم • الوزير
الافخم المنتصر بالله المعتصم برب حضرت ابرهيم
پاشا خلد الله دولته بطول العمر والسعادة •
وصفني وسماني بوصف الطبابة • فتبسمت
تبسهت وتنورت حواسي بما نفحته من طيب
روايحه • وطوايب فوايحه • فاستشقت
منافسي شيء مما هبته • رياح روحانيته
بلطافة الفهم ورقة الادراك والاختيال
في الامعان • في الوقوف والتفحص على
اصول الخليقة • والكشف على ما يمكن
كشفه من حقايق الامور كما ينبغي لكل ذي

عقلی

عقل مستقيم • وطبع ذكي وذوق سليم •
ولما كان اهم العلوم الطبيعة ما يليق لبقا
مزاجه النبيل • وحفظ صحته بالعمر الطويل
على احسن تقويم • مع وجود كون تدبير
دام عزه • على افضل تدبير في جميع وجوه
تصرفاته على الطف ما يمكن واحسن ترتيب
كانت كانت وصول قواعد الطب مسوقة
في اصل خلقته العزيزة ومغروزة في شرف
طبعه الفهيم • ومع قلة احتياج مزاجه
الشريف وطبعه الظريف الى شيء من المعالجة
بحمد الخالق الرؤوف ادامه الله تعالى باقيا

في أعظم درجة بطول العمر والسعادة
فأشار الى أحقر عباده بتدوين وتنبيه
شيء مما يليق بتدبير حفظ الصحة وتنبيه
على بعض المناهي • بطريق وجيز فتأملت
الى الأمور الستة الضرورية • لما أجمع فضلاء
أرباب الصناعة المتقدمين • فلخصت ما قالوا
فيها صاحب القانون • وجالينوس وغيرهم
بطريق وجيز اذ هي الركن الأعظم • في
سبب حياة الانسان ومن أحسن تدبيره
فيها كان دوام صحته الأصلية • مقررا وثبات
قوته الغريزية محققا بتدبير العزيز العليم •

فجعلت لكل واحد من الأمور الستة الضرو
رية • بابا متعددا وكل باب ينقسم على عدة
فصول • وذكرت أمرين من الأمور
الغير الضرورية • كأنهما أهم من غيرها
وأكثر اعتياد الناس بها • وتقسيم اولندی
بر مقدمه • هم سكز بابه • وهر باب متعدد
فصوله منقسم اولدی • مقدمه بودر معلوم
ايدنمك كركدر كه مزاج انسانك حياتنه بالذات
سبب وممد اولان وصحتني حفظ ايدن الّتي •
امردر كه بو الّتي امرسز حيات انسان ميسر دكلدر •
وتدبيرلرنن بالكليه خطا اولحاق مريض

اولماسنه سبب اولور • واما بو التی نك
بریسی معدوم اولورسه موتنه سبب اولور •
بو جهتدن اطبا بو امره اسباب ضروریه دیمشلر
زیرا بونلره احتیاج انسان اختیاری دکلدر
غایت ضروریدر • امدی بو التی امرك بیاننه
شروع ایدلوم هر برینی برر متعدد باب ایلدك •
وهر بابی متعدد فصول ایلدك که واقف اولمغا
قولای اولا • هر برینك تفصیل ایله احوالنه
واقف اولنه • بر مقدمه وسکز بابدر • اولكی
باب هوای بیانیدر • اوچ فصلدر اولكی فصل
هوانك بدن انسانه فایدهسی ومناسبت بیانندهدر

ایکنجی فصل درت یلك شرق وشمال وغرب
وجنوبدر طبیعتلرینك بیانندهدر اوچنجی
فصل یلك درت فصلنده که بهار یاز و
کوز وقیش هوالرنده انلرده نه تغییر بولور
بیانندهدر ایکنجی باب اون درت فصلدر
اولكی فصل غذالرك بدن انسانه مناسبت
ونه جهتدن لازم وضروردر ایکنجی فصل غذانك
زمانی وقتی ونه مقوله غذا اولمق کرك • اوچنجی
فصل غذالرك ترتیبی قنغیسی اوکوردی قنغیسی صکره
یناجکدر • وقنقی غذادن آز یمك کرك وبشمسی
جهتندن قنغیسی لطیف وقنغیسی غلیظدر انلرك

بیانندەدر دردنجی فصل یمکی قچ دفعه ییمك
کرك انك بیانندەدر بشنجی فصل یردن
حاصل اولان حبوباتدن حاصل اولان غدالرك
بیانندەدر • وهر بری اسامیسیله اکلور • التنجی
فصل ییلن حیوانات اتلرینك طبیعتلری
تفصیلندەدر یدنجی فصل حیوانك کودەسندن
غیری جمیع اعضاسنك تفصیلنك بیانندەدر
سکزنجی فصل حیوان اتنك ایوسنك بیانندەدر
طقوزنجی فصل جمیع یبن قوشلرك طبیعتلری
وایوسی یرمزی بیانندەدر اوننجی فصل بالقلرك
تفصیل بیانندەدر • اون برنجی فصل ایچیلجك صولرك

ایوسی و یرمزی بیانندەدر اون ایکنجی فصل شرابلرك
ایوسی و یرمزی بیانندەدر اون اوچنجی فصل و
سبزوانك تفصیل بیانندەدر • اوچنجی فصل
حرکت وسکون بدنیه بیانندەدر • اوچ فصلدر
اولکی فصل حرکت وسکون فایدەسی وضرری بیانندەدر
ایکنجی فصل حرکتك انواع ووقت بیانندەدر
اوچنجی فصل حرکته نه وقت باشلمق کرك ونه وقت
وازکچمك کرك • دردنجی باب حرکت وسکون
نفسانی بیانندەدر بر فصلدر بشنجی باب
اویقو و یانقلغن بیانندەدر ایکی فصلدر اولکی
فصل بدنی انسانه فایدەسی وضرری بیانندەدر

اکنجی **فصل** مناسب اولان وقت بیان ایدر اکنجی
باب استفراغ وقبض بدنه ضرری وفایده‌سی
بیاننده در • اکی فصلدر اولکی **فصل** نفس حمامك
ایوسی وییرمزی بیاننده در اکنجی **فصل** حمامه
نه وقت کیرمك جایزدر فایده‌سن وضرری بیاننده در
سکزنجی **باب** حمامك تفصیلنده در اکی
فصلدر اولکی **فصل** حمامك فایده‌سن وضرری
بیاننده در اکنجی فصل مناسب اولان وقتی بیان ایدر
فصل اول هوانك بدن انسانه مناسبتی
وفایده‌سی بیاننده در • انسان حیاتنه کوکلو و
مهم بودر زیرا که بدنمزك ترکیبنه لازم اولدوغی

سبب اولان عناصر اربعه‌نك بریدر • وروحمز
انونکله پرورده اولور • روحدن غرض اولونان
بونده شول روحدر که اخلاطك غایت لطیفندن
متولد اولان بخاردر • بو روحك معدنی قلبدر
اونده متولد اولور • ودایما مسکنی در اچنده
بولونر وهم روحك مزاجی انده اصلاح اولوب
اعتدال بولور • نفس ایله النان تازه هوا واسطه
سیله زیرا قچن که هوا قلبده زیاده محتبس اولسه
اول هوا زیاده محتبس اولماسیله ینار طوتوشر • واندن
اتر وباری تعالی ربنه که آق جکرد یارتمشدر که
نفس الوب ورمك ایچون • واول محتبس نفسی چقردمغ

ایچون ویرینه تازه صوق ولطیف هوا کتورمك
ایچون حتی اسی هوا لوده اسیدن آدم انجند وکنه
سبب اولدرکه چقن اسی نفس یرینه تازه صوق
هوا بولمدرکه انك اسی لکن تعدیل ایلیه • زیرا که
جمیع هواده اسی لك واردر خارجده ویا خود
الله صقلیه • انسان حما طاری اولنجه بوکلدن غیر
سبب اولدرکه ایچروده کی حرارت غایت قویدر
وطشره ده اولان هوانك صوقلغی ضعیفدر • آنك
صوقلوغی حمامدن حاصل اولان حرارته مقاومت
ایدب صوومز • وحمام حرارتندن دخی آدمك
انجندوکنه سبب بودرکه حمام کندو نفس هواسی ایله

بالفعل اسیدر • زیرا که قوی مشددر • ومحتبس در
زیرا چقجق منفذی یوقدر • اویله ویرلن نفسك
یرینه کلجك هوا اسیدر • کندو هواسندن
وادامك ایچروسنه تازه لك وصوقلق ویرلمز •
وتازه لك وصوقلق ایچرو قلبه ویرلمایجك روح
کندو حرارت خودن زیاده قویدر • طنوشوب
یتر • وبونك کبی محللرده هوای طبیعی اسلکندن
یا خود حمامده ویا خود حما عارض اولدقده هر
برنده مقدار انجه نبضنه ویورك تپنا انلدوغنه
سبب بودرکه نبض وجمیع تنفسك آلتلری یرینه
کبی که آق جکردر وحجاب واینجه طمرلرکه

شرائيدر ● ونبض كه اول طمرلرك بر سيدر
بونلرك جميعسي نفس اولوب ويرمك ايچون بر دلمشدر
بتقدير العزيز الحكيم ● بو ذكر اولان محللرده
صووق نفسي تيز اولوب ويرمكه احتياج قويدر
زيرا ايچروده كي حرارت يوزندندر ● اول جهتدن
تيز آنلور ● ايچنده كي اولان اسي نفس تيزلكله
طشره يه كوندرلوب يرينه صووق هوا كتورمكه چا
لشورلر و نبضك حركتلرينك اختلافي سبب بودر
اما تفصيل چوقدر ● دائما حال بونك اوزرنه در
واگر قلبده بو اولمسه اولان روح يانوب طوتوشور
دي زيرا غايت اسيدر ● اما بو وجهله اعتدال

بولور ● ايله اولدقده نضاكي لازم اولديكه
هوانك غايت لطيفي و معتدللي اختيار ايدوب
ويوره مزندن اجتناب اولنه ● زيرا مادام كه
هوا صافي و لطيف اوله خارجدن مزاج روحه
ضد اولان نسنه قرشويه صحته سبب اولور
اما كندو جوهري متغير اوله بر مزلغه
اسباب سماويدن اوزر كواكب سياره بر برجه
جمع اولسه ياكنش ايله زيرا اول وقت هوانك
زياده اسي و لماسنه سبب اولور ● وگاه هوا نشتر
اولور ● يرلرك يوكسكلكنه و الچقلغنه كوره
اولور ● يا نسنه واقع اولان طاغلر سببندن

زیرا الچقده اولان بیتك هواسی دایما ایسی اولور •
و یوکسکده اولان صوق اولور طاغلر کبی •
و طاغلرك دخی چوق تاثیری واردر اول شهرلرك
که یاننده واقع اولور • زیرا کاه اولور که بر شهر
شمالی اولور که پویرازه قرشو • اما قرشوسنده
طاغ وار که کنش انك اوزرنده طوغنجه ایسی لکن
قرشوسنده اولان شهره منعکس اولوب قذورر
دخی اول شهر ایسی اولور • یاخود شهرك شمالنه
واقع اولمش اوله • شهر شمال هوادن قیمسنه ما
نعدر • یاخود شهر ایکی طاغ اراسنده واقع اولسه
کونیك شهر کبی اول وقت هوا اول اصل شهره

یا اوزدر و قنوردر و زیرده اولمقدن ایسه زیرا هوانك
شاینددر که طاربره اوغرایجق دایم اسوب
منقطع اولمز • اما شهرلرك هواسنك غایت
لطیفی بودر که اچق اوله شرقه و شماله و غرب
جانبی مستور اوله • و هم جنوب طرفی دخی
اورتلو اوله • سرای عامره کبی و صولر دخی
چوق تغییر ویرر • زیرا صویه یقین اولان شهرلر
زیاده مرطوب اولور • خصوصا دریایه یقین
اولنلر • و اکر صولر شمال جانبنده واقع اولور
ایسه اول شهر صوق و هم رطب اولور • زیرا پویراز
هواسی صویه دوقنوب کلور که طبیعتی صوقدر

واکر صولر جنوب جانبنده ایسه هوایه زیاده
غلظت ویرر • واکر صولر شرق جانبنده واقع
اولور ایسه زیاده رطوبت ویرر واول یرلرده
زیاده ییللر اسر الحق یرلر اوله طاغلر حایل اولمیه
بونک کبی عفونتدن غایت امین اولور فصل
الثانی ییللرک ایوسنی ویرمزنی بیان ایدر
هوالرک ایوسی روح مزاجی تعدیل اتمسنه
وهم عفونته ضد اولان هوای شمالیدرکه پویرازدر
هوالرک اصحیدر • اندن صکره صحتده شرق
کون دوغوسی هواسیدر • اندن صکره غرب
کون بتوسیدر هواسیدر وجمله سندن ضررلو

غاینده خبیث هوا جنوب هواسیدر زیرا اکثر
اتدوکی یرلرده ایسیدر زیرا کونش ایسندوغی جا
نبندن کلور وهم صولره اوغرر کنش صولردن
تصعید ایتدکی بخارلری اکا قرشور • اما هوای
شمالی یوکسک طاغلره اوغرر قری چوق ممالکلره
وهم یابس یرلره اوغرر • اما شرق هواسی
معتدلدر اما بو ایوسی غرب هواسندن ارتوجقدر
وکاه اولور که هوای جنوبی صوق یرلره وقارلو طاغلره
اوغرر دخی صوق اولور • وشمالی هوالر ینمش
یرلره اوغرر اسی اولور • اما بو تغییر از واقع اولور
ویرلرک هواسنه دخی کاه اچنده متولد اولن

معادن تغییر ویرر • مثلا شاب و کوکرد اولدغی
یرلرده اولان هواسی اسی و یابس اولور • و بعض
آغاجلق بنده کی یرده قوز آغاجی و توت و انجیر
آغاجی کبی هواسی غایت خبیث اولور • و
سبزه و اندن لخانه کبی و چرچیر کبی هواسی خبیث
اولور **فصل** ویلک درت فصلی واردر که
هوا هر بریندن تغییر اولور • بهار ایامنده
هوا مزاجی معتدل اولور نه اسی و نه صووقدر •
صیف که یازدر اول زماندر که هوا اسیلکی زیاده
اولمش اوله زیرا کونش باشمزه یقیندر • بو ایامده
هوانک مزاجی حار یابسدر • خریف که کوزدر اول زماندر که

اسیلکی صووق محکم اولمامشدر بو هوانک
مزاجی بارد یابسدر • قیش شتا فصلی اولان
زماندر که تمام صووق مستحکم اولمشدر هوا بو
زمانده بارد هم رطبدر **فصل رابع** صحرالرک هواسنک
نسبتی اولو شهرلرک هواسیله صافی یا ل
طیف صوونک غایت غلیظ و بولنق صوونک
نسبتی کبیدر • زیرا اولو شهرلرک یوکسک
بنالری و طاریوللری هوایی مراد اوزره اسدرمز
اکثر اوقاتده هوا ایچلرنده محبس کبیدر •
و ایچنده ساکن اولنلردن متحلل اولان حاشا
حضور شریفکدن فضلات و مهملات و اولور

وجیفلر وبیکلردن آژنان منعفن اولان نسنلر
هوایه غایت کدورت وغلظت وفساد وعفونت
قرشور • بحسب الطبیعه اکثر طاعون بو سبب اولن
بودر • اما صحرالر هواسنه او مقوله خباثت
قرشمز • نفس هوا اکثر و حالی طبیعت اوزرینه باق
وصافیدر • ولطافت جهتندن اکثر پادشاهلر
واولو کبی الحسن بکلر دایم صحرالرده کزمکدن
حظ ایدرلر • واکثر بعض انبیا علیهم السلام
صحرالرده قیون کوتمکه اختیار اتدکلری بو سبب
بودر • ایکنجی باب اون درت فصلدر

فصل اول غذانک بدن انسانه مناسبتی

بو سببدندر و بو جهتدن ضروری ولازمدر
که حیات انسان انکله میسر اوله کلدی • معلوم
اولکه باری سبحانه وتعالی هر انسانه حالنجه
یرادلشدن بر متعین و متناهی مقدار حرارت
قونمشدر که حیاتنه سببدر • واول حرارته
حرارت اصلیه وغریزیه دینلور • زیرا اصل
غریزتدن یارادلشی دیمکدر قونمشدر واول
حرارت طوتوشب یانمسنه البته بر ماده کرکدر
اول ماده ده طوتوشب یانه مثلا قندیل یانمسنه
یاغ لازم اولدوغی کبی زیرا یاغ اولمسه اوت
یاغسز احتمالی یوقدر • انسانک حرارتنه دخی

لازم اولدر که طوتوشوب یانمسنه بر مادده اوله
اول مادیه رطوبت اصلیه دینلور که اصل
انسانک یاردلمشدن قونمشدر • اکثر دری اولمق
احتمالی بوقدر • مقدارنده متعین مقرر مقدار
در بو رطوبت اصلیه حرارت اصلیتک مادهسی
اولمشدر که حرارت رطوبتک مادهسندن
طوتوشوب یتر • حرارتک خودشانی
درکه طوتوشدیغی مادده اول مادیه دوکده
یقمق ایله وقورتمق ایله قندیل دکی وت
یقدوغی یاغی دوکندوکی کبی یاغی دکنجک
اوداک سونمسی مقرردر • مکر اول یاغ دکنجک

بر یاغ دخی الحاق اولنه • متحلل یاغک بدلنده
اوکه بدل ما تحلل درلر • ومتصل مادام که
یننن یاغک یرنه یاغ قونه کندو حالنه قالنجق
قندیل یتوب سونمز مکر که فتیل که بدن انسان
انک یرنده دردوکنه • ویا سونمسنه بر باعث
اوله یل کبی یا قصد ایله بر کشی سیوندره یاقوندیغی
وقتن عبث وجهله قونمش اوله دوشوب سونیه
ویا خود اصلی اولکی یاغی خبیث یرمز یاغ اوله
ویا خود صکره دن الحاق اولنان یاغ اولکی یاغه
نسبتی اولمیه غیری درلو یاغ اوله • یا اولکیدن
یرمز اوله • ویا غایت اولکیدن یک اوله

وگاه اولورکه قندیلده یانان اودلك اوزری تیتریر
اوغوردن واقع یاغ قونر • اول اولقدر یاغك
حقندن گلمن یعنی یاغ چوقدر • انی یقوب تحلیل
ایدمز • سیونمسی مقرر اولور بوغلمق طریقی ایله
ویا خود اولنجی یاغی بر غیر جانبه توجه ایلهیه
اوتدن ایرله • اوت یغسوز قلنجق سیونمك
مقرردر • یاخود یاغ قندیلدن دوکلمه ضرفی
الکسکله یا اوفنمق ایله یا قصد ایله اوفادلکی یاخود
ضرف اسکیوب دلنمك ایله اودك یاغله اجتماعنه
وارنباطنه بر بریله مانع اولور وجمیع بونو
جهات مزاج انسانك احوالنه وعوارضنه

وتشبیه در انسانده دخی بویله واقع اولور خسته
اولمسنه واولمسنه بحسب الطبع ذکر اولان
اسبابدر • وبرنز بر مزاج انسانده نیجه واقع اولور
قندیلده ذکر اولان عوارض واسباب تطبیق
ایدلوم • اولا حرارت غریزیه که قندیلده عنی
اوده مثلدر نیجکی ماده رطوبت اصلیه در •
رطوبت اصلیه نك خود مقداری متعین ومتناهی
مقداردر حرارت اصلیه خود شاییدر • رطوبت
اصلیه یی یقوب دوکتمك مگر طشره دن مدد الحاق
ایدوب بدل ما یتحلل یرینه غیر ماده گله هر تحلیل
اولدقجه • وبو ماده یرینه گلجك ماده انسانك

یدوکی غدالردن واچدکی اشربدن حاصل اولور
طبیعت یدوکی غدالری هضم ایدوب اخلاط
لطیفه‌یه کندو مزاجنه موافق اوله • مواد صالحه‌یه
دوندره که اخلاط اربعه‌دن • قان بلغم وسودا
وصفرادر بو جمله‌دن رطوبت اصلیه که خلقتنده قو
نمشدر اندن حاصل اولور واندن متحلل اولان
یرینه تکرار بو اخلاطدن حاصل اولور رطوبت طبیعیه
بدل اوله • ومتصل مادام که تحلیل اولان رطوبت
اصلیه‌یه دخی گله الحاق اولنه • صحت میسردر
بو مقصود اول وقت حاصل اولور • قچن که استعمال
اولنان غدالر واچیلن شربتلر غایت لطیف اولا

هر انسانك کندو اصل مزاجنه موافق ومناسب
اوله • بو وجهله صحت بدن انسان احسن
وجهله ممتد اولور کندو حالنه فالحق
مگر عوارض دنیویه‌نك برسنه راست گله •
مثلا بوزن روزگاره بندکی گمی بنا بوغلاو یاخود
العیاذ بالله مفسد حرامیلر اولدره‌لر وبو شرطله که
اصل یره دلشی طوغمسندن صحیح ترکیب اوله ضعیف
ونحیف اولمیه یاخود اناسندن وباباسندن
میراثله انتقال ایدن بعض امراضك برسی واقع
اولمش اوله ویاخود اناسنك وباباسنك
بالکلیتا مزاجی فاسد اولا • اولیه لازم گلور که حاصل

اولان اوغلانك مزاجی کلیاً فاسد اوله • زیرا
ترکیب اولندیغی ماده دن فاسد ایدی • انك کبی
سببدن منحرف اولان مزاج اصلاحه قابل
اولمز • ویاخود صکره دن الحاق اولونان مواده
رطوبت اصلیه دن متحلل اولان یرینه بدل
اولجق فاسد اولور • اولدن اولان ماده لری
بله افساد ایدر • خستلغنه وهلاك اولدوغنه
بحسب الطبیعه سبب اولجغی مقرردر • واکثر
بونك کبی فساد استعمال اولنان خبیث وفاسد
غذالردن ناشی اولور • ویاخود اولکی کندو
مزاجنه معتاد اولدوغی غذالر ایله شمدی استعمال

ایتدکی غذالره بنزمی اولمیه • ونقدر صالح غذالر
ایسه البته انلره معتاد اولمق ایله البته مزاجی
استعمالندن منحرف ومتضرر اولمیجق اولمز
وکاه اولورکه استعمال اولنان غذالر واشربه
نقدر حد ذاتنده مزاج انسانه موافق نفایس
ولطایف ایسه انلردن چوق مقدار استعمال
اولنجق مزاج متحمل اولدوغندن بدل ما یتحلل
اولیجق متحلل اولندن زیاده ارتوق اوله • وبر
اوغوردن بوغلمق مقرر اوله • زیراکه حرارت
اصلیه اول مقدار رطوبتك حقندن کلمیوب
اردوب تحلیل ایدمز دخی بوغلمق طریقیله اولنجه

حرارت اصليه سيو نمسى مقرردر • زياده امتلادن
حاصل اولان فساد بودر • وسونوخوس اسمى
ايله معروف اولان مرض كه قان بدنده چوغلدوغى
وقتده واقع اولور • بر تقديركه صالح ولطيف
قان اوله يبز وطوبتوشر كندو كندودن
واكثر احوالده بو مرض مهلكدر • مكر وقتنده وا
فر قان الماسيله دفع اوله بفضل الله جلت
وعزت • ويا خود اول ارتوق اولان مواد محتبس
اولمق ايله فساد وكيفيه ردييه دونلور وطبيعت
انواع امراض عفونت حاصل اولور • وطبيعت قوى
اولدغندن كندودن دفع ايدر • رعاف ايله كه

بورندن قان اقمقدر • يا حاشا اسهال طريقيله
يا وافر درلمك ايله • بعض اوقات اولوركه
بدنده اولان اخلاط ومواد صالحه بر عارضه
سببيله تركيب مزاج انسانك تفريقنه سبب
اولور حرارت اصليه‌دن رطوبت اصليه
ايرله • وبدنده رطوبت اصليه اولان دوكله
يا زياده اسهال اولمق سببيله • ويا قان بوشنمق
ايله • يا زياده استفراغ ايله ويا افراطله درلمك
ايله رطوبت اصليه بدنده قالميه لازم
اولور حرارت اصليه‌نك سيو نمسنه زيرا
رطوبت اصليه اندن ايرلدى بنجى ماده سى

قلمدی • و بو وجهله واقع اولن فراق ایکن طو
یلمن • زیرا رطوبت اصلیه‌نك حرارت اصلیه
مابیننده کیفیتلرنده مخالفت یوق ایدی محضا
یاغك توکنمسی سیونمسنه سبب اولدی و یا
غك دوکنمسی دخی تدریجله اولمشدر • تدریجله
اولان حال ایکن طویلمن • و بعض خسته‌لر اولدکی
حینده زیاده متأثر اولمدقلری و دویمدقلری
سبب بودر • حتی گاه اولور که اطرافدن
نبضلری کلیا درت بیش کون اولمکدن
اوکوردی ساقط اولور • زیرا حرارت غریزیه
سیونمدر • اطرافده اولنه مددی یتشمز

اما قلبه یقین اولان اعضا که اول حرارت
اصلیه‌نك معدنیدر فی الجمله ادراك و حسی
سایر اعضادن قویدر سیلدکلر نزع حین موتنده
دخی اولدر رطوبت اصلیه بالکلیه توکنجك
فی الحال اکثردن سیونر • بتقدیر الله الممیت
والمحیی الحی الازلی • و بوندن صکره غذالرك
حیات انسانه بو قدر مدخلی اولدغندن صکره
ایوسنك و ضررلو اولنك تفضیلنه شروع
ایده‌لوم **فصل** یینلن و ایچلن نسنه‌لرك
بیاننده درکه ذکر اولنور • مقدما معلوم ایدنمك
کرك که آدمك صحتنه لازم اولان غداسی

بودرکه دایما احتیاط ایلیه که غداسی بر غدا
اولمسونکه دوایه قریب اوله ونته بکزر اوله •
سبزوات کبی ومیولر کبی زیرا بونلر دن اسی
اولان تره وترخون وصرمساق کبی بونلر
آدمک قانن بغر احراق ایدر وغلیظ اولنلر
اسبناق کبی وبازکبی ولاخنه کبی بونلر بلغم
تولید ایدر آدمک بدننی اغردور • اما واجب
بودرکه غداسی غایت لطیف اولکه الوریدن تفصیل
ایله بیان اولنور • اندن صکره یمکی تمام اشتها
صادق اولمینجه یمیه • اندن صکره اشتها بلوردکی
کبی مدافعه ایتمک اولمازمکر کاذب اشتها اوله سرخوش

لرک اشتهاسی کبی زیرا اول اشتها دکلدر • اما
اشتها ءِ صادقی دفع ایتمسون معده ی خراب
ایدرچون اخلاط فاسد معیده ده جمع ایدر
اول جهتدن دفع ایتمک اولمز • اندن صکره
یازن بنن یمک صووق کرک اسی اولمیه وقش
بنن یمک اسی کرک اما زیاده اسی اولمیه اندن
صکره قیشن بنن غدالر صووق غداسی چوقدر •
وقوتلو غدا کرک سبزوات ومیولر کبی اولمیه
ولطیف اتلر وکبابلر وقلیلر کبی اوله • و
یازن عکس کرک لطیف اولوب وهضم تیز اولان
یمک کرک زیرا انسانک حرارت غریزیسی طشره

توجه ایتمشدر معده خالی وضعیف در
اما قبیش ایام منده قضیه بالعکسدر حرارت
غریزیه ایچروده جمع اولمشدر • اندن صکره
بینلن یمک امتلا اولنجه یه دکن ییمک کرک
مادامکه فی الجمله نفسنک اشتهاسی وارکن
ال چکمک کرک • زیرا اول بقیه اشتهایی بوزدن
صکره مندفع اولور • واکر ایقویه قدرت اولمز
ایسه وافر حرکت ایلسون زیرا حرکت ایله هضم
وتحلیل بولور • ودایما الازمدر خصوصا صباح
یمکندن صکره برجز وجه حرکت اخشام یمکنک هضمنه
معین اولور

فصل الثالث

اندن صکره

هر غدانک استعمالنک زمان ترتیبنده تدبیر
کرک زیرا ومقدارنده دخی تدبیر کرک لطیف
غدا اولان هضم قولای اولور • انی تقدیم ایدوب
اوکورده یمک کرک غلیظ اولان یمکول هضم
کوچ اولور صکره یمک کرک زیرا اول لطیف غدا او
لان تیز هضم اولور اشغا اینر • وغلیظ اولان هضم
اولمقدن قلور • واکر بالعکس ایدوب غلیظ اوکور
دی ییوب صکره دن لطیفنی ییوب اول لطیف اولان
تیز هضم اولمق شایندر • زیرا لطیف در هضم
اولدقدنصکره اشغا لره کجمکه یول بولمز • زیرا
غلیظ غدا النده دروز لطیف اولان کجمیوب

اكلنوب فاسد اولور بو جهتدن دایما لطیف
نقدیم ایتمك كرك و مقدارینك دخی تدبیر كرك
برعز غلیظ طعاملردن آز مقدار ییننجه ضرری
دخی آزدر كه غایت لطیف طعاملردن چوق
ییلدكدن ایسه زیرا طعام نقدر غلیظ ایسه آز اولمغن
معده انی اوزرینه حایل و غالب اولور حقندن
كلور هضم ایدر و چوق دتلو طعام ییلدكدن ایسه
بر دتلو طعام یمك اولیدر • زیرا هر دتلو طعامك
بر دتلو هضم واردر • متعدد طعاملر معده ده وارد
اولجق هضمنده معده یه جبرت كلور • و اندن شكوه
دایم قاعده كلیه كورنمك كرك معده مزاجنك حالنه

بعض معده اولور كه غایت خاروانا زكدر
ایچنده هضمی تیز و تن یمك سود كبی و شوروالر كبی
و تره یاغی كبی و بو مقوله لطایف وارد اولیجاق
فاسد اولور • زیرا معده نك مزاجی حاردر • بونك
كبی غدالر یا صفرایه دونر • و یا خود تیز یاز كوینر
غداسن ورمز اما قوتلوجه و منبجه یمكلر كبابلر
و قلیلر و بو مقوله لذیذجه یمكلر نقدر هضم
كوجك ایسه معده دخی بنك قبول ایدوب حقندن
كلور هضم ایدر • سلطانم حضرتلرینوك
مزاجی شریفلری كبی • **فصل رابع** • و غدالرك
وجه بشمسنده چوق حالت تغییر ویرر • زیرا نقدر

نفیس و لطیف غذا ایسه غلیظ وجهله بشیجك
مثلا یمرده کبی که اندن لطیف غذا و هضم قولای
یوقدر زیاده قتی برك بشیجك صغرایی مرتبسنده او
اولور هضم کوج اولمسندن و غلیظ هضم کوج غذا
شربا طریق ایله اریوب بشنجك لطیف اولور هضم
قولای اولور • بو قاعده‌یی کوزتمك کرك و کلیا شور
بالرك هضم آسانیدر • معیده‌یه کبابلردن و قلیبلردن
و بورکلردن و تنورده بشنلردن و اول کبابکه
اوزتلی بشه یا بشدوکندن صکره احتیاط ایدوب
اوزنتلمسنه مفید اولمق کرك زیرا اغولی اولور
مهلکدر • یمکلرك اوقاتنك بیاننده در واجب الان

بودرکه کونده ایکی کره اوله بر صباح و بر اخشامه
قرشو و بو قضیه عادته کوره در زیرا بعض کشیلر
کونده بر کره یمکه معتاد اولمشلردر • ایکی کره
ییجك اولورسه هضم ایدمز چوق ضرری دوقنور
و کونده ایکی کره یمکه معتاد اولان بر کره ییجك
اولورسه ضعیفا ولور و مزاجنه خلل کلور •

فصل الخامس

بر ده بتن نباتات حبوباتندن
حاصل اولان غذالرك علی التفصیل ایوسی و یر
مزلك بیاننده در • اوّلکی بغدایدر اتمك اندن حاصل
اولور • و اتمکلرك ایوسی اولدرکه ایی تلنمش آق
بغدایدن اولان و طوزلو اولا • اما غایت طوزلو

بغدای

اولمیا وخمیر ایله یوغرلمش اوله وغایت كوزل بشمش
اولا فرونده • واسیجاق ایكن ییمیه صووق ییه
وآق اتمك كه كپكدن نقدر پاك وارو ایسه
یكدر • وبوغجه كبی بشن اتمك فرون اتمكندن
الچقدر • وتواده بشن اتمك غلیظدر واول
اتمك كه قرودر كه آدی قوشكاردر كپكی چوقدر
اورته خاص قودله كبی هضمی قولایدر • اما انسانه
آز قوت ویرر • واول اتمكلر كه یاغ ایله بشر
غایت غلیظدر • وسود ایله یوغرلن اتمكلرك
غذاسی چوقدر وهضمی كچ كدر • واتمك اسیجاق ایكن
ییلورسه زیاده صوسزلق ویرر دماغه بخار چیقارر

وكپكلو اولان اتمك طبیعتنه لینت ویرر • وآق
اتمك قبض ایدر • واوندن اولان آشلر ارشته كبی
وتوتماج واوماج كبی بونلرك جملسی غلیظدر
مكركه خمیر ایله اوله • وبغدای حلیمه سی غایت (بغدای)
كوزل مهرا بشمش اولا غذاسی قوتلودر سلطانك
مزاج شریفلرینه كوره اجبا نابومزدكل خصوصا
قیش ایامنده وهم قوتلوجه محكم قان ایدر هضم
اولجق • ونشستنك طبیعتی حاردر یابسدر اما (نشسته)
غلیظدر كچ هضم اولنور اما هضم اولجاق ایو قان
حاصل اولور • وآربه نك طبیعتی باردر یابسدر (اربه)
درجه اولاده اندن حاصل اولان غذا لطیفدر

اریدجدر اوکنده بولنن بلغمی ویلی دفع ایدر ا
اندن حاصل اولن غدا غایت ایو غدادر مزاجی
حار اولنلره غایت ایودر اکر انکیدر واکر
اندن حاصل اولن اشدر ویرنجك مزاجی معتدلدر برنج
اما قابضدر غداسی غایت ایودر هم زیاده
قوتلو غدا اولور خصوصا سود ایله پشن شکر
ایله بنه ویا خود بادم لیله حریرسی سود ایله پشمش
اوله غایت معتدل غدا اولور وبو وجهله پشن
منی زیاده ارتورر وهند مجربلری ایتمشلر
که یمسن تمان ایدنوك عمرا وزون اولور خصوصا
جرلو ویا غلو سنلرکه پشمش اوله وبقلنك بقلا

مزاجی معتدلدر صوقلغه مایلدر غداسی
ایو غدادر اما نهایت درجه یللدر حاصل اولور
خصوصا که تازه اوله مکر بوبر وزنجبیل ایله وکمیم
نون ایله ینه وبینه غایت جرکن دوشلر
کوسترر وخاصه یمسن تمان ایدن عقلنی
فساده ویرر اکر توقه یدور سلر یمرلمن
اولور نخودك طبیعتی حار یابسدر ستده نخود
اچر ولینت ویرر اما غداسی قویجدر وجماعه
قوت ویرر وقارنده حاصل اولان صو
غلجانلری دوشرر وقوتده حاصل اولان
طاشی طاغدر مرجمکوك طبیعتی بارد یابسدر مرجمك

قانی اکسلک ایدوب حرارتن ساکن ایدر وجماعه
ضعف ویرر • اندن صکره طتلولر ایله قتشدروب
بقله یمک اولمز مگرکه سرکه ایله اوله • مصرفلسنک
طبیعتی حار یابسدر • انک یمکندن بر مز غلیظ
قان اولور • اما بالخاصه حاشا خضورشی
بورجاق یفدن صوغلجان دوشورر • بورجاقک طبیعتی
خبیث وغلیظدر • اما بزاغولری بوز سمز ایدر
علف علفک طبیعتی بارد یابسدر • بدنه غداسی آزدر
بوکرلجه بوکرلجنک طبیعتی بارد یابسدر • وغداسی غلیظدر
طاری بالخاصه باش اغردر • طاری حار یابسدر بوندن
حاصل اولان غدا غایت آزدر • مگرکه

سود ایله بشه وغایت قبض ایدر • ماش عجم
دیارنده حاصل اولور برنج یرینه استعمال ایدرلر
اندن حاصل اولان قان معتدلدر یازده وار
ییلرده مناسب غدادر **فصل السادس** ییلن جیوانلرک
اتلرینک تفصیل بیاننده در کلیات اتک جمیع
غدالرک قوتلوسیدر • بدن سمردوب وهم ورر
قان چوق ایدر • کنج وتازه اولیجق اما قوجه
اولنک غداسی ضعیفدر • وحیوان ایچنده بولنن
بزاغولرک جمیعسی بر مزدر • وییانلرده حاصل
اولان حیوانلرک مزاجلری یابسدر • اللرده
بیونتدن واللرده بیونتک رطوبتی ارتوقدر

قوشلر

اندن حاصل اولان غذا چوقدر • اما طاشا
خصوص شریفدن فضلات چوقدر • قشلرك اندن
حاصل اولان غذاسی قوریجیدر • وقان لطیفدر
اجمالا بیان اولان حیوان وقوش اللری بیوکندن
قوریدر • واز بیان حیوان چوق بیاندن مزاجی
قوریدر • ویاش اوت اوتلیان حیواندن قوری
اوت بیانک مزاجی قوریدر • میوه وسبز وات
ییین حیوانک مزاجی رطبدر • انلری یماییندن
واز صواچن حیوان چوق چندن طبیعتی قوریدر
توی وساچی چوق اولان حیوانک طبیعتی قوریدر
ساچی تویی آز اولاندن وقره اولان حیوان کلیا

طبیعتی قوریدر • طونآق اولاندن وکلیا بری و
بیابانی اولان حیوانک بیوسنه سبب اولن بودرکه
انلر بر یرده بر وردده اولمشدر • بر یره خود ایل
ایچنده یاپشدر • واندن غیری بیابانی اولنلر متصل
حرکتا وزرنده در • اندن صکره زیاده سمن ویا غلو
اولمان ایل ایچنده اولنلر کبی وایل ایچنده بیوین حیوان
اتندن طاشاغی حضوردن غلظتی وفضلاتی
چوقدر • اول جهتدن مزاج شریف معیدسی
بیابان اولان حیواندن ارتوق حض وانتفاع بولور
اللری بیوین انلردن

فصل السابع

وحیوانک کودسندن غیری جمیع اجزاسنک

باش
تفصیل بیان ایتدیکی دن که ذکر اولنور. باشک غداسی
غلیظدر آدمی قوتلو ایدر صوق هوالردن غیری

بینی
وقتده یمک یورمز جایز دکلدر. نفس بینی صوقدر
آدمک معده‌سی بوکلندر یمکدن اول یمک کرک
مزاجی حار اولنه جایزدر. اما صوق اولنه جایز

الک
دکلدر. کنکلری ایچنده بولونن الک غداسی
اعتداله قریب در حرارته مایلدر منیّه زیاده ایدر

ممه
معده‌یه بوزر. ممه‌لر صوق و غلیظدر غداسی چوق
وهضم کوچ مزاج حار اولنه استعمال جایزدر

قزل جکر
قزل جکر قوتلودر هضم کوچ و غلیظدر بوکرکوک
هضم کوچ غداسی ایو دکلدر. طلقک هضم کوچدر

سوداوی قان ایدر زیرا نفس سوداتک معده‌سیدر

بغرسق
بغرسقلرک مزاجی صوقدر هضم کوچ بلغملی قان

یورک
حاصل ایدر. یورک مزاجی حاردر وهضم کوچ
بدنه غداسی آزدر. زیرا انک حکمتی اتنده دکل
روحانیتنده در او روحانیت ایسه بوغزلنوب

اق جکر
اولدکدن صکره فراق بولوب آت قلور. اق جکر
مزاجی بارد رطب در هضم کوچ. قالک و یوغن

سکر
سکورلرکه بازولر انلک و چنده در انده حاصل
اولن قان یابسدر چوق غداسی وار. سمرات
غایت رطوبتلو و نمناک قان ایدر. وغداسی اورته

ارقات
انک غداسندن آزدر. وارقات واورته اتدن

قوبرق

معتدل قان اولور • قوبرق مزاجی ایسیدر معدیه
ضرری وار صفرایه منقلب اولور • دردن حاصل

ایج یاغی

اولان غدا صوق و یلمشك قانی اولور • وایج
یاغنك طبیعتی صوق و معدهیی خراب ایدوب بغر

یاچلر

سقلری ککشك ایدر • ایاقلرکه پاچلر در غداسی
صوق و یلمشك در • و اندن حاصل اولان قان
اتدن حاصل اولندن ضعیف در • سلطانك فراخ

ممه حیا

شریفنه مناسبدر • حیالردن حاصل اولان ممدت
حاصل اولان قاندن دخی یرمزدر • بوسز اوتلاین

خروس حیاسی

حیوانلرك حیالرندن خروسلرك حیاسی غایت
لطیف بی بدل غدادر مخصوصا فی یالك قان حاصل

اولور قوشلرك اچنده اولان قانیلرك غداسی
زیاده قوتلودر و جملهسندن لذیذا وردك و سمز

اوردك

توق قنیلریدر • اوردك و توق جکری جمیع قوشلرك
جکرلرندن یکدر • قانلردن حاصل اولان غدا
هضم زیاده کوجدر • اندن خبیث غدا اولمز
ودوشن قانی جمیعسندن یرمزدر

فصل الثامن

سود

سودك ایوسی و لطیفی مزاج انسانه موافق و مناسب
خاتون سودیدر • بعض انسانه بکزین کیلکی
ایا منده که ایولری اکه بکزر اوله اول جهتدن
صغرك سدی ایو اولدی زیرا حمل اولدغی ایام
عورت حامله اولدغی ایامکیدر • و اندنصکره

کچی

ایلقده قوین و کچی سودیدر کچی سودنده ما
ایت ارتوقدر • و قوین سودنده بیینلك ارتوقدر
و سودن لطیف و نازك غدا یوقدر حتی غایت
لطیف اولدوغی جهتدن غایت تازه‌سنی کورمك
کرك بلکی ممکن اولسه ممه‌دن اممك کرك
زیرا نازکلکی جهتدن صاغلدوغندن صکره
مکر قیندالر دورنجه بتز فاسد اولور • و
اندن غیری معیده غیر غدا ایله ای قرشدرمق
اولمز زیرا لطافت سببندن معده‌ده نه که
خلط بولورسه اکه دونر معده‌ده فاسد اولدقدن
صکره ضرری چوق اولور • قوین ای جمیع انلروك

قوین

ایوسد

ایوسیدر بو شرطله کم کنج اوله بر یاشندن اکی
سنه واربنجه و اتمش اوله اندن حاصل اولان
قان حارّ رطبدر • و اندن لطیف قان اولمز که
انسانك مزاجنه قریب اوله • و اوغلاق اتنك

اوغلاق

طبیعتی معتدلدر غایت لطیف در تیز هضم اولور
زیرا که کچینك طبیعتی غایت بارد و یابسدر •

کچی

و کوچك اولمغله رطوبت چوقدر • و اما قوزی
قوینك کندو مزاجی رطبدر خصوصا کوچکی
غایت مرطوب اولور اول جهتدن یمسنك ضرری
نهایتده در مکر کباب اوله و اوزه بوبر و قرنفل
و دارچینی و زنجبیل ایله اوله • اما یخنیسی بغایت

صغر

ضرردر • وصغر اتندن حاصل اولان غدا
غليظدر وهضم كوجدر وكنج واتمش اولان بورغی
درجسندن غداسی لطيفدر خصوصا سركه ايله
اصلاح اولنه • سلطانمك مزاج شريفنه منا
سبدر وقانی حدتنی كيدرر • طوشن اتنك
طبيعتی حار رطبدر خصوصا كنج اوله • وطوشنك
كوجكلری غداسی لطيف دربتز هضم اولور جماعه
قوت ورر اما يمسی قبض ايدر • وفيش اياسندن
يمك كرك اما بالخاصه معده يی مغبون ايدوب
خراب ايدر • ويبان كچيسی اوكچسندن دخی خبيث
دريزا بيوسنی زياده در • وكيك ويغمورجه

بوزغی — طوشن — يبان كجيسی — كيك يغمورجه

بدنی بر مقدار قودرر غداسی يرمز دكل خصوصا
كنج وسمون اوله • واليوانی طبيعتی حار رطبدر واما
غليظدر • خصوصا كوز اياميندن غايت سمزدر
وات واشك ودوه اتلری نهايت درجده غليظ
وخبيثدر

فصل التاسع قوشلرك اتی بياننده در

الحجل وتوقلو جميع اتلرولك ايوسيدر غداسی غايت
لطيفدر قانی جوغلدر اشتهايه قوت ورر والجمله
جميع مزاج انسانه برر وبانقان تحصيل ايدر قطعا
برخصوصه ضرری يوقدر • اما اق
توقدن صقنمق كرك فی الجمله زيرا التجربه ايله بولنمد
بلكه بريرنجی قوش وارمش كی ييجك فی الحال

آيوانی — الحجل — آق توقی

اولور. اندن صكره ناوغك بيشنى بيان بالخاصه
كوزه آق دوشرر. وزياده قارت توغك بسته
بشلو خروس
اتمان بواصر ايدر. اما بشلو خروسلر غداسى غايت
كوكرجين
خبيثدر. وكوكرجين اتى حاردر زياده غداسى
قوتلودر. واندن حاصل اولان قان غليظدر
وباشلرنى وبويونلرنى بوغزلندقلرى وقت
قوپاروب بيانه اتمق كرك زيرا اورالك ضررى
اوردك
نهايتده در. اوردك غداسى آزدر زيرا هضم
كوجدر اتى آماز ياده اسيدر قازدن حاصل اولان
غدا غليظدر هضم كوجدر. واكر بر كشى
قاز
اركك قازك برجياسن يچك اولورسه اندن حاصل

طاووس
اولان اوغلان برجيالى اولور. طاووس يكرمى
بيش يل يشر واول يل اولمينجه يمرد لمز اتى غايت
بركدر هضم كوجدر. وديدلر كه اتى چوق زمان
دورر فاسد اولمز. بلكه بر ايكى آى اما خلجه
طراج
بدنه قوت ورر هضم اولنجق. طراج غداسى
غايت لطيفدر. اندن حاصل اولان قان بى بدلدر
وبالخاصه قوت هاضمه يه زياده قوت ويرر.
سوكلن وككلك
وسكلن وككلك جميع قوشلردن لطيفدر و
انلردن حاصل اولان قان غايت لطيفدر. اما
كوجكلرى آدمى دخى ارتوق سمز ايدر. وارقا ونلرى
سمزدر ومنى ارتورر محصل الكلام جوهرلك

لطافت سببندن جمیع مزاجلره دوادر سلطانلک
مزاج شریفنه افضل وانسب غدا بودر وکللک
دخی بویلدر وقری اتنک طبیعتی غایت
لطیفدر ویابسدر وبالخاصه قوت حافظه یی
زیاده صقلر هم عقلی ذکی ایلر حواسلری قوت
ویرر وکندونک حیالری منیء ارتورر واکر
آدم کندونک ذکرینی بونک قانیله سورجک
اولور ایسه اندن خاتونی ایله جماع ایدن غیر کسنه
وارمق محال اولور واکر آرا اولورسه من
بعد عورت اتوق اره وارمق احتمالی بوقدر
بلدرجین اتندن حاصل اولان غدا حاردر اما

زیاده اکا میل ایتمک اولمز زیرا اوتلادیغی اوت
خربقدر اول اوفی اتمام ایدن تشنج ایدر
سرچه نک مزاجی حاردر یبیسی وحیالری صغان
ایله وزنجبیل ایله زیاده مقویدر ولور وطورنه
غایتده غلیظدر وسایر یرنجی قوشلری عد ایتمک
اولمز **فصل العاشر** بالقلر بیاننده در که
ذکی اولنور بالغک دررت حالنه واقف اولمق
کرک که کندونده حاصل اولمشدر ایکنجی
حالی بلمک کرک که کندونده غدا اولنور او
چنجی حالی بلمک کرک که کندونه بردن حاصل اولور
بلمک کرک دردنجی حالی چقدیغی موسمی بلمک

سرچه
طورنه

کورك زیرا بعض بهارایا منده ایو اولور و یازده
برمزه اولور و بعض بالعکس اولور و بعض قیشده
ایو اولور یازین یارمزه اولور اوکی حالی بودرکه
بالق اوچ نسنه دن حاصل اولور کیمی یمرده دن
که کنده و یمردلر و کیمی بالچقدن و متعفن یرلر
دن و کیمی قومدن اك ایوسی اولدرکه کنده و یمرده
سندن حاصل اوله اما بالچقدن و متعفن
یرلرده حاصل اولان بالق غایت خبیث در
اما قومدن حاصل اولن فی الجمله بوندن
یکدر و یمسی جایزدر ایکنجی حالی
بودرکه کنده و ندن غدالنور انی معلوم ایدنمك

کورك زیرا هر نسنه نه غدادن غدالنورسه
مزاجی و غدا مزاجنه دونر حتی اغجلر بله طتلو
تورنج کبی ابتدا امرنده تخمینی بال شربتی ایله صورسق
ایله اندن بتن اغج وردکی تورنج طاتلو اولدی
و بالق دخی درت درلو نسنه دن غدالنور بری
دکز ایچنده بتن اوتلردن زیرا بعض اوتلر وار
درکه ایودر انی ین بالق ایو اولور اندن
ایو بالق اولمن و کیمی یرمزا اوت اوتلر انك کبی
بالقلر غایت خبیثدر و نیجه مزه اولور اسکندر
یده چقن بالقلر کبی زیرا انده طحلب اتلو
بر اوت بتر دکزلر کنارنده بالق انی اوتلر

اول جهتدن اول جنس بالغی ییین اکثر خسته لنور
وبعض بالق ینه بالقدن غدالنور خصوصا
اورته بالق وکجك بالق بعض جنس اما غایت
بیوکلری آز واقع اولور که بالق ییالر زیرا
آنلر اکثر دکزده اورته‌سی اوزرنه یوررلر آغزلری
آشغا قلور بالق یوتمغه قدرت اولمز ● تقدیر
الله ده بویله اولمسه کجك بالق قطعا بولنمزدی یا
غایت آز اولوردی ● وبعضنك غداسی کندی یمردسندندر
بو جنس بالق غایت بی بدل اولور جمیع
بالقلرك اعلاسیدر اما آز بولنور ● وبعضنك غداسی
طاتلو صودندر یا یغمور صویندندر ● یا طاتلو

صو بولندوغی یردن ● وشهرلرك یقیننده اولن
صولرده بولونان بالق طاتلو اولسون وذکر اولنان صوی
اولسون حاشا حضور شریفدن جمیع او بالقلرك
غداسی شهرك مزبللرندن اولور اول اول
جهتدن اورالرده دوتولن بالقلر غایت
خبیث اولور نقدر نقدر جنس لطیف
ایسه زیرا غدالری نهایت نجاستندر ●
بونی دایما رعایت ایتمك کرك ● اوچنجی حالی
بولندوغی یرایوسی بیاننده در ● اول صولرکه
طشلق وقیالق اوزرنده در غایت ایودر ● بعض
قوملی یرلرده بتن بعض صافی پاك طپراقلرده بتن

وطاتلو اقر صولرده بولونن ● اماّ محبس صولرده
اولن غایت خبیث در ● دکز بالغی غایت ممدوحدر
اک ایوسی اولدرکه غایت درک یرلرده اوله واول
صولرکه غایت تلارنی یاوزا اوله وهم چوق
اوله ودکز قیلرندن که پاک قیلی اوله
اماّ شهرلره قریب اولمیه ● اوراده بولنان بالقلر
غایت ممدوحدر ● وغایت اولودرک طاتلو صولرک
بعض بالقلری غایت لطیف اولور ● دردنجی حال
بودرکه چقدوغی وقتی بیلمک کرک زیرا
بعض ایام بهارده چقر ● اول موسمده یمزلر
بو ایام کوتولوکی ایامدر زیرا یمورتلدغی وقت

٢٦

کندونک قوتی قلمز ● اماّ ازکلی اول ایامده یکدر
وبالغک رنک نقدر آغه مایل ایسه کرک چیک
کرک پشمش ایکن دن صکره اوله اولقدر
یکدر ● اماّ قره سی وپشلی غایت خبیث در
وفی الجمله کندونک دوتلدوغی حنده بر خبیث
رایحسی اوله غایت مهملدر ● واتی یمشق اولن
عشدر ● اماّ انی کورک ونکجه اولن ایودر
وقانی چوق اولن که قزل قانی اوله بالغک غایت
ایوسیدر ● ونقدر قانی آز ایسه ایلوکی داخی
آزدر ● پولی وقنادی چوق اولن بالق غایت
ایودر ● ویمورده سی چفت اولن بالق غایت ایودر

وآغز طونلدقدن صکره تیز اولن بالیق کیج
اولندن یکدر • زیرا بالغك حیاتی پاك صافی
صو یلەدر • پاك صافی صودن چقن بالغك
حیاتی تیز منقطع اولمق کوزکور اما کیج اولن
کوستردکه بالکوز پاك صافی صودن
دکول ایمش غیر غلیظ صویه قرشور نسنەلردن
غدا لنورمش • بر تقدیرکه صودن چقمش اول
غلیظ نسنەلردن غدا یینی کندوده دخی باقیدر
دکز قومندن وطاشندن حاصل اولن ایاقلو
اولان وبرك قوقلو اولان وبرك در اول جهتدن
تیز اولمز • وشول بالیق که ایاقلری چوقدر رفتش

لذیذ اولور • زیرا ابهار آیامندن صکره یمردلر
ارککی اول آیامده ایودر • وارککی دیشیسندن
باشندن معلوم اولور • زیرا ارککك باشی
اوزوندر • وحلزونن آذلو بهارده حاصل
اولور • اول وقت غایت لذیذ اولور وضرری
آز اولور بو مقوله اولن جماعه خیلی قوة
ویرر • وقبی برك اولن استردیه کبی قمدن
حاصل اولور • دکز ضرری ایکن بوقدر
وجماعه قوت ویرر • واسنه قور مقولسی
ونیکه بونلرك اننك ضرری یوقدر ایو غدادر
وجمیعسی جماعه قوت ویرر • جمیعی بالقلرك

بلنن اسامیلری ایله تفصیل بیاننده ده • لورکه
یونان دلنده آدی آزخ نوس در بلقلروك
لطیفدر • زیرا کندنك غذاسی کره کندو یمده
سنندر اول جهتدن آز بولنور زیراکه کندو
یمده سن یر و غیر بالغی یوتمق آز واقع اولور
و دکزك غایت طاشلو یرلرنده حاصل اولور •
موسمی بهار ایامدر زیرا قیشن یمدلر قیفال
بالغنك اکثر غذاسی دکزك ایو اوتلارندندر
بالیق یمك غایت آز واقع اولور و کندو
یمده سن یمك واقع اولمز • انوك ایچون
وافر بلونز و حاصل اولدوغی یرلر دکزده

غایت

غایت پاك طپراق اوزرنده اولوب مسکن
ایدنور و دائما قیه یقین اولور • و اندن
صکره کوده سنی هرکون قومه و طپراغه سورر
اندن بیقانوب پاك اولور و بهار ایامندن صکره
یاره یقین یمدلر اول جهتدن ارککی ول ایامده
افضلدر • و قیشن ایامنده دیشیسی اولادر •
و دائما هر جنس بالغك آچ اولانی کوزتمك کرککه
قرنندن معلوم اولور ایچنده وارمی یوقمی • وتکی
بالغی که اوفجق و قرمزی بالقدر غایت بی بدلدر
زیرا جمیع بالغك نقددر شرایط محمودهسی وارسه
جمیعسی انده بولنور • و خصوصا دکزك غایت

صافی و پاک و طاشلو یرلرده بتر ● و حقیقتده
اصل بو جنس بالق الا بالغک که طتلو صولرده
بولنور قزل قزل بکلر ایله کوکسوندکی کبی اول
جنس بالقدندر کلوردکز صولارنه دوکلور
و بو یرلرده کوچک و لماسنه سبب بودرکه کندو
حاصل اولدغی صولر غایتله راقدر ● اما غیر یرلرده
که اول طتلو صولرده کن یقین در اول بالق غایت
بویک بولنور ● و قلقان بالغی غایت لطیف بالقدر
و اکه بکزر بر کوچک بالق دخی اولور که آدی
حضرت موسی ع م بالغیدر ● زیرا دکزی شق
اتدکی وقتدن اولدخی اکی بولندی ● بر یوزی آق

و بر یوزی قره اولدوغنه سبب اولدر درلر
بو جنس بالق غایت بی بددر ● و سایر انواع
بالقلرک غایت ارلرندن قلج بالغندن ایوسی
یوقدر ● قلانلری خبیث در ● و دخی بالقلرک
اجناسنک غایت یوقدر ● بو ذکر اولنان شرایط
رعایت ایدوب هر قنق بالقدن بولنور ایسه غایت
ممدوحدر ● زیرا اسامیسی یونان دلنده در ●
و تورکجه اسامیلری معلوم دکلدر اول سببدن
اسامیلری ایله ذکر اولنمدی ● و بالقک یمسی
طریقنک بیاننده در ● اولاسی کبابدر زیرا بشدکی
حننده اولنجه رطوبت و فضلانی آفرکیدر ● و بعد

وافر سركيله و بالله بشندر خصوصا سلطانم
حضرتلرينك مزاج شريفنه سركسي ارتوق اولمق
اولادر • زيرا في الجمله بالغك سلطانمك مزاج
شريفنه مناسبتي واردر • زيرا بالغوك رطوبتيله
مزاج شريفك يبوستن اصلاح اولور خصوصا كه
وافر اسي اديكر كه ببر و قرنفل و دارچيني و زنجبيل
بله اوله • اما اونه بازروب قاورمسي غايت
غليظ و خبيثدر وصوده پيشن غايت
عسدر • و صافي صو يله پشملي اوليجاق صوبي
غايت قبض ايكن قومق كرك و جميع بالقلرك
كليا مزاجلري تازه ايكن بارد و رطب در • اما

طوزلو اوليجاق حار يابس اولور • طوزه بندوغنه
كوره چوق يتنان غايت اسي اولور • و از يتنان
اولقدر اسي اولمز • طوزلو بالغك يسي نقدر
آز اولورسه اولادر • زيرا ابو غدا دكلدر مكر
غايت تازه طوزلنمش اوله • و بالغك ضررني اصلاح
ايدن حقيقتنا بالكليه صرفا ولان شرابدر
و سلطانم حضرتلرينه معلوم دركه خلقك مثلي
بالق شرابله اصلنمجق اولمز • و بعضا صافي
كوزل بال يمك ايله ضرري اصلاح اولنور •
اون برنجي فصل صوكر بيانندر صونك
مزاجي انسانه ايكن فايده سي بوقدر غدايت بانبه

زیرا که صو بسیطدر بسط اولان غدا اولمز
اما یمکلی طمردن و دار یرلردن چوردر وقوامنه
رقت ویرر بویله اولیجه کوج اولوردی یمك
هضم وصونك غایتا یوسی اولدر که اقر چشمه
صویی اوله وغایت صافی وپاك طپرق اوزرندن
اقه هم اول طپراغ براجنبی نسنه قرشمیه یا طاشلر
اوزرندن اقه هم کونشه مکشوف اولوب یل طقونه
واکر بو دیدوکمز وجهله غایت دری صولر قوتی
ایله اقه وکنشه قرشو اولوب شرقه اقلر اندن
صکره بکار باشندن غایت ایراق اولالر صوبك
غایت اولاسیدر بل صوبی کبی زیرا بکار باشی

عایت

غایت ایراقدر ونهایتنده دریکدر وهم قوتی ایله
اقر وبعده شماله قرشو اقن انلر دخی ایودر
اما غرب جانبنه یا جنوب جانبنه اقن صولر
غایت خجیثدر واول صولر که ذکر اولان
شرایطله غایت بکسك یردن اقلر نهایت درجه
ممدوح اولور هم غایت لذیذ اولوب وزنی غایت
خفیف اولور واول صوکه اسیدن تیز ایلیه
وصوق ایله تیز صویه قشن صوق اوله یازن
اسی اوله بر غریب دادی ور الجسی ولمیه واول
صو یله یشن نسنه تیز پشه ووزنی خفیف اولنی

صو غایت لطیفدر ودار تمسنک طریقی بودرکه
اکی یاتبوق پاره لری که وزنلری برابر اوله صویه
اصلدلر بعده یوز قورده لر انکلر یتبوق لری
طارتلر اول صویک که یتبوقی یکین بولنه اول
افضلدر ● ویغمور صویی صویک غایت
اولاسیدر ● اما تازه سی کرک زیرا غایت لطیف
اولدوغی سببدن چوق طور مقایله ینی تعفن
اولور ● ومعدنلر اوغرین صولر کوکرد و
شاب وغیر غایت جیدر ● اما دمور معدننه
اوغرین صولر غایت لطیف وفایده سی بدنه
نهایتده در ● چوق امراضه کفایتندر ● اما

نها بطی

بطی مخنّس اولن صولرکه اقیه وفی الجمله دادی
وقحوسی اوله اول صولردن زیاده صقنمق
کرک اما ضرورت وقتنده وافر قیننمق ایله
اول صولر اصلاح بولور ● ویا خود یاتبوقدن
ویاخود یوکدن قلیجه انجکن توکوب واول ایک
براوچنی اول صودن برطوب طولی بر داغه قویوب
ویاننده بر بوش بردق دخی طوره اول ایلکدن
اول صویک غایت لطیفی واتوسی اول ایلکدن
بوش برداغه صزلور ● اول صزلن صو غایت
ایو صودر ● ویاخود انبیقدن کول صویی چقر
کبی چقره لر ● دکز صویی دخی بو وجهله

چقنجق طتلو اولور و بو طریقله مجال اولمیوب
ضرورتدن اصلاح بودرکه مزاج بلغمی اولن
عقبنجه صرمساق و صوغن و یاخود اناسون
استعمال ایلیه • و مزاجی صفروی اولجق سرکه
ایله قرشدروب اچمکله ضررنی اصلاح ایدر
و یاخود طتلو ماروله اصلاح ایدر بوزدن
و قاردن ارین صولر نقدر اردکلری قاردن
و بوزدن پاک و صافی اوله غلظتندن خالی
دکلدر • بوز و قار کندو پاک لطیف اچنده نسنه
قرشمش صودن اولجق اچلجك صویی انلر ایله
صودلر ضرری ایکن دکلدر • اما سکرلری

ضعیف

ضعیفا اولن آدمه ضرری نهایتده در • اما
صفراوی و دموی مزاج اولن سلطانمك مزاج
شریف کبی غایت فایده سی چوقدر • حتی
اشتهایی اویاندرر معده یه خیلی قوت ویرر
اما اسی صولر معده یی خراب ایدر طعام هضم
اندرمز • و کلیا صایم ایکن زیاده صوق
اچمکدن بیوك خطا یوقدر **اکنجی فصل** شرابك
ایوسی اولدرکه صفراوی مزاجه غایت اق
و رقیق کرك اما مزاجی بلغمی اولنه قرمزیسی
یکدر • و اسکیلکی بریللق و اکی بیللق شراب اوله
و اچسنك وقت بودرکه طعام معده ده هضم

اولمش اوله • اما طعام عقبنجه استعمال اولونن
شرابك غايت ضررى چوقدر • حس لطيفى اولان
وادراكى اولان بوراى ادراك ايدر • اما عوام
بوراى اذعان ايدمزلر • بلكه قضيه زعملرنجه
بالعكسدر كه تمام قرنلرينى واقريمك ايله طولدرمينجه
اچمزلر • وبونك لميتى بودركه شراب حد ذاتنده
غايت لطيفدر نهايتده تيز هضم اولوب طمرلرده
تيز يايلور • بو سببدن اگر معده ده طعام بولنمق
اولورسه اول طعام هضم اولمقسزين خام ايكن
بله كچوب اندر وطمرلره خود خام طعام وهضم
اولمش غدا كچنجه اندن بيوك ضرر اولمغه زيرا

طمرلر هضمنه قادر دگلدر • معده طوق ايكن
شراب اچمسنك ضررى نهايتده در • اما آج
ايكن كه طعام هضم اولمش اوله اول حينده
استعمال اولنجق كندو يالكوز معده يه وارد
اولور هضم اولوب كچر گيدر • وشرابى چوق
اچمكه قصد ايدن غايت كچك قدحلر ايله بشلمق
گرك كه وره وره تدريجله بيوك قدحلر ايله
ايچلر • وشرابى چوق اچوب مثلا اولن في الحال
استفراغ اتمكدن اولاسى يوقدر • واستفراغدن
صكره سركه وبال ايله ييقيوب غرغره اتمك
گرك • ويوزنى صوق صو ايله يومق گرگدر •

وصكره‌دن واقع اولان يمكى قورقلو ونارنك
ايله اوله • وصولو شراب آدمى تيز سرخوش
ايدر • صرف شراب اچكدن ايسه ولكنه
آشى سرخوشلغه مانعدر • وكليا
شرابك منافع غير متناهيدر غدا اتمك لازم
دكلدر • واغزدن شرابك رايحاسنى كدرمكه
آغج قونك قبوغى وزرنبات وقرنفل بونلرى
چيكنمك غايت ايودر • وبشمش اولن شراب كه
شرابى الوب قيندروب اوچ بخشدن بر بخشى
قلنجه واچنده بعض لطيف فخولوادميلردن
اوله غايت لطيفدر • ونفس شراب لطيف

فخولواد وبال ايله قيندوروب بر مقدار سكر دخى
ايچنه قويوب جمله‌سى قيندروغندن صكره سزله
غايت لطيفدر • خصوصا اول مزاجه كه صرف
اولان شراب ايله الشميه • وقوى اورمدن
كنشده حاصل اولان شراب فايده‌دن خالى
دكلدر اما بلدر • وطنلو اولان شراب مزاجى
صفراوى اولنه غايت ضررلودر اما بلغمى
اولنه يرر • وزياده اجى اولن مزاجى صفراوى
اولنه ضررى نهايتنده در • زيرا صرف صفرايه
دونر • ومزاجى صوق اولنه ايودر • واكش
اولان شرابك ضررى نهايت درجه‌ده در

وسیاهی غلیظ اولن شراب قابض وله غلیظدر
اما معده سی ضعیف اولنه غایت نی بددر .

اون اوچنجی فصل سبزه وانک تفصیل بیاننده در

طتلو نارلر — طتلو نار ولک طبیعتی بارد و رطبدر . جمیع
سبزه وانک لطیفیدر . زیرا اندن ایو وار توق
قان حاصل اولور . اما یمشی چکندن بکدر
وهضم تیزدر . واحتلام اولماسنه مانعدر .
آجی نارلر — واجی نارولک طبیعتی بارد یابسدر . وجکره
وطلقه سداسی اولنی نفیج ایدوب حرارت
زیاده سیندر . خصوصا سرکیله استعمال
صغر دل — اولنه . وصغر دلنک طبیعتی معتدلدر سوداوی

ییزاجه غایت ایودر . سمن انله اسناق بوینه بورانی
بشوب غایت لذیذ ومفید اولوب وهم
کشنیج — زیاده فرح ویرر . کشنیج طبیعتی غایت صووقدر
اسجی یمکلره آنی قشدرمق جائزدر خصوصا صاکه
نانه — یازن ایام اوله . نانانک طبیعتی حار یابسدر
معده یه غایت قوت ویررکند واولسون وتوز
شوسی اولسون . ومعده ضعفندن حاصل
اولن اسهاله تخم کبی امتلادن حاصل اولور
کروس — غایت مفیددر . کروس طبیعتی حار یابسدر
معده یه قوت ویرر . اما دماغه نهایتده ضرری
وار خصوصا صرع اولنه بالخاصه فی الحال

اپی استعمال اندوکی کبی تحریك ایدر • پرا
پرصه سنك طبیعتی حار یابسدر اشتهای تحریك
ایدر • اما معیده ده بالغنی چوق ایدر غذاسی
وقان آزدر • اما دماغه ضرری چوقدر • زیرا
بخاری دماغه صعود ایدر سرسام ایدر • وچیك
اولنك ضرری پشمشندن دخی زیاده در •
صرمساق صرمساقك طبیعتی حار یابسدر • حرارت
خیلجه قوتلوجدر • دماغه فی الجمله ضرری واردر
زیرا باش اغرسی ایدر خصوصا مزاجی صفراوی
اولنه غدا ایله استعمال اولنجق اما چوق
صوغان خسته لقلره کفارتدر • صوغانك طبیعتی

حار رطبدر جماعه خیلی قوت ویرر هم اشتهای
اویندرر • اما چوق استعمال اتمسی معده یی
خراب ایدر • هم دماغه ضرری نهایتده اولوب
لحنه معده ده بلغمی زیاده ایدر • لحنه طبیعتی حار
یابسدر اندن حاصل اولن غذا قتی غلیظدر •
مکرکه غایت سمز ولطیف قوین اتیله ویا سمز
بطلجان توق ایله پشمش اوله • بطلجانك طبیعتی بارد
یابسدر واندن خبیث مهمل ضررلو نهایت
درجه سبز واتنه یوقدر • فی الجمله پیملی
اولجق دلم دلم ایدوب وخیلی زمان طوزده
یاتوب بعده وافر یاغ یا خود سمز اتله پشروب

شلغم

بو وجهله اولجق فی الجمله اصلاح اولور • شلغمک
طبیعتی حار رطبدر اندن حاصل اولن غذا ایکن
یرمز دگلدر • وکوزنورینه خیلیجه قوت ویرر
وجماعه دخی قوت ویرور واشتهاء ارتورر
حویجک طبیعتی حار یابسدر • وغداسی کم
غذا دگلدر وجماعه خیلی قوت ویرر • عقلیون
اسپرنجه درلو طبیعتی حار رطبدر • سدالری
آچر وانسانک صویولنی آچر وجماعه خیلی قوت
ویرر • وبالخاصه بعض کشیلرک قولتوغندن
وبدنندن بد رایحه اولور بونی ویا صوینی
استعمال ایتمکله دفع اولنور • اما بونک بر خصوصی صنف

زیاده احتیاط ایتمک کرک زیرا بالخاصه ایله
چوق استعمال ایتمسی حاشا حضور شریفدن
ایق اغرسی که نقریصدر • وسکولرک انکینار
زحمتنی تحریک ایدر بو جهتدن غایت خبیثدر
انکینار طبیعتی حار یابسدر معده یه خیلی قوت
ویرر وجماعه دخی قوت ویرر • پازی طبیعتی
بارد یابسدر معده یی خراب ایدر وغداسی
خبیثدر • اما بر مقدار لینت ویرر • سمز
اوت که طبیعتی بارد رطبدر صفراوی مزاجلره
خصوصا یازن ایامنده غایت ایی بدلدر سلطانمک
مزاج شریفنه غایت مناسبدر • وبالخاصه

پازی

احتلام اولماسنه مانعدر • بو خصوصدن بو
ابه کومجی ندن قوتلوجه مؤثر دوا یوقدر • ابه کومجی
طبیعت بارد رطبدر صفراوی مزاجلره غداسی
اسفناق غایت ایودر • اسفناق جمیع سبزواتدن
مبارک یوقدر • خصوصا صفروی مزاجلره
قباق غایت لطیفدر • قباغک طبیعتی بارد رطبدر
صفروی مزاجلره بیور • اما بلغمی اولنلره استعمال
تورب جایز دگلدر مگر محموم اوله • توربک طبیعتی
حار یابسدر • طعامله بینجه قبوغی و یاپراغی
ییمک گرک طعام عقبنجه زیرا طعام هضم ایدر
اما طعامله بله ییمک و یا اکوردی یمک طعام

معیده ده خراب ایدر • کبر طبیعتی حار یابسدر
معده یه خیلی قوت ویرر • وسدالری هر یرده
آچر خصوصا طلقده اولن وسرکه و بر مقدار
بال ایله پرورده اولمش اوله • طوملان طبیعتی طوملان
بارد رطبدر غایت غلیظ وخبیثدر • مگر
وافر بوبر وطوز ایله اصلاح اوله • مانتر طبیعتی مانتر
بارد یابسدر اول جنس مشارکه الجق یرلرده
بتر • وگونش طوقنمدوغی یرده بتر • اول اصل
منتر العیاذ بالله سم قاتلدر • اما ایوسی اولن
اول دخی ضرردن خالی دگلدر • اون دردنجی
فصل میوه نک انواعنی بیان ایدر خرما خرما

طبیعتی حار رطبدر • وغداسی غلیظ در
وجکرده سدّه حاصل ایلر • وهضم کوجدر
اوزم اوزمك طبیعتی حار رطبدر • اك ایوسی
آقدر که تمام پشمش اوله • وکسلدکدن نصکره
اوچ درت کون هواده اصلمش اوله
قرواوزم اندن حاصل اولان غدا لطیفدر • وقوراوزم
انجیر معده یه وجکره غایت بی بدلدر • انجیر
غایت اولمشی واکی غایت ایو غدادر • و
طبیعتی حار رطبدر طبیعت لینت ویرر •
وبالخاصه انجیر استعمال ایدن کیشی نك
غضبنی کیدررر • ایوانك طبیعتی بارد یابسدر

معده یه خیلی قوت ویرر • ویورکه دخی قوت
ویرر وبالخاصه حامله اولان خاتون بونك
یمسنه اثمانا یدرایسه طغان اغلانك خویی
وخلقی غایت ایو اولور • اما طعامدن نصکره
یمك ازجق یمك کرك زیرا چوق یینجه جا
یزدرکه اسهال ایدوب طعام هضم اولمدن
اندوره • اما طعامدن اوکرده استعمال
اولنجق قبض ایدر • زیرا معده یه صقوب
برکشدرر • طعامدن نصکره یینسه صقمیله
اکج قونی طعام اشغا اندررر • اکج قونی قبوغنك
طبیعتی حار یابسدر معده یه وقلبه غایت

تورنج

قوت ویرر • و آدمك قوتنی اولن یللری تحلیل
ایدر • و ایچی که آقدر غایت غلیظ و بطی الهضم در
اکثر احتمال بودر که هضم اولمز و اکثیسی
معده یه قوت ویرر خصوصا مزاجی صفراوی
اولنه • زیرا طبیعتی بارد یابسدر • و تخمی حار
یابسدر • جمیع انواع زهرلره و آغولره تریاقدر
و جمله آغو قوتی طاعونه و سایر آغولردن
حاصل اولن خستلقلره نافعدر • تورنجك
اکشی سنك طبیعتی بارد یابسدر • و جمیع
اکشیلردن بوندن ضرر سزی یوقدر • جکره
نافعدر که سایر اکشیلر ضرر ایدر • ارمودکه

٥١

ارمودکه طاتلو اوله انوك طبیعتی حار رطبدر
معده یه و قلبه قوت ویرر و آدمك صوسزلغنی
کسر اما چوق ییل تولید ایدر العیاذ بالله بالخاصه
قولنج مرضنی احداث ایدر • خصوصا اکشی
و قابض اولن جنس • آلوچك طبیعتی بارد
یابسدر معده یه جبل قوت ویرر • و غایت
قابضدر • توتك طبیعتی بارد یابسدر طاتلو
سنك فی الجمله حرارتی وار اما اکشی غایت
باردتدر • و جمیعسی معده یه ضرری نهایتسزدر
الملرك طاتلوسی و تخوسی کوزل اولنك طبیعتی
حار رطبدر • و قلبه خیلجه قوت ویرر و اکشی

آلوچ

توت

الما

تخومی اولمیه بارد یابسدر • معده یه وجگره
ضرری نهایتده در • وسنمالوك محللنی احداث
ایلر ودماغه وسکوله بالخاصه ضرری غایتده
فاحشدر • ممکن اولدقجه چکنی ییمکدن زیاده
اجتناب کرکدر • آرکك طتلوسی وتخومی
لطیف اولنك طبیعتی بارد رطبدر • واکشنك
طبیعتی بارد یابسدر وجمیعسی طبیعته لینت
ویرر • ییجك طعامدن اوکوردی ییمك کرك
شفتالونك طبیعتی بارد رطبدر معده یه غایتده
غلیظدر • اندن حاصل اولن خلط غایت
خبیثدر • وجمیع حیاتك اناسی وآناسیدر

اما بالخاصه آدمك حاشا حضور شریفدن
اغزی ونفسی قوقر اولسه آنی ییمك ایله کدر
زردالونك طبیعتی حار رطبدر خباستدن
شفتالودن قلدر • قرپوزك طبیعتی بارد
قرپوز
رطبدر • صفراوی مزاج اولنه نظیر یوقدر
اما ننجه ییلکولر ییمك کرکدر • وسایر یمکلر
ایله ییملو اولجق بونی تقدیم اتمك کرك
قاوونك غایت تقدیم طتلو اولنك طبیعتی
قاوون
حار رطبدر غداسی اکثر ضرلو دکلدر •
خصوصا که کندو یالکوز ییوب غیر طعامله
قرشمیه • زیرا غیر طعامله ییجك معده یی افساد

خیار
ایدر. باری طعامدن اوکورد یمک کرک
وبعض مزاجلره طوز ایله ییجک ضرری اکسک
اولور. سلطانمک مزاج شریفی کبی. خیار
وقثا طبیعتلری بارد رطبدر. اندن حاصل
اولن غدا غایت غلیظدر. وجایزدرکه
معدده فاسد اوله. دخی اغولی خلط دونه
هلاک ایده. اما بونجه طاش قبقلرینی وبالکوز
اچنی ایرتلیوب طوز ایله سرکه ایله وبال ایله
ینه ضرری آز اولور. اما مزاجی صفراوی
اولنه سلطانمک مزاج شریفی کبی ضرری اول
کراس
درجه‌ده دکلدر. کراسک که طتلو اولنک

طبیعتی حار رطبدر معدده نکه بر مرخلط
بولورسه اکا دونر. شفتالو وقاوون کبی شفتالو
اما اکش اولنک طبیعتی بارد یابسدر معده‌یه
قوت ویرر وصفرای سبوندرر سلطانمک
مزاج شریفنه مناسبت واردر. کذلک
طبیعتی حار یابسدر غداسی غلیظدر. اما
صوبله پشجک غایت لطیف اولور. جوزکه قوزدر قوز
طبیعتی حار یابسدر تیز هضم اولور. وانجیر ایله
قرشدروب ینجه غداسی غایت ایو اولور
بالخاصه اغزاغرسن احداث ایلر. بوجهتدن
بقفه قبوغنی که کندویه پیشمشدر کدرمک کرک

زیرا بو بلایه اول سبب اولور • و ییدکدن صکره
فندق — بر که ایله اغزنی یومق کرک و باش اغرسی ایدر • فندقک
طبیعتی حار رطبدر و غذاسی چوقدر و معده یه
بادم — هضم کوجدر • بادمک طبیعتی حار رطبدر
غذاسی غایت بی بدلدر • خصوصا شکر ایله
ییجک و منی زیاده ایدر و کوز نورن ارتورر
جمیع سدلری آچر و آدمک بدننی قوددرر منی زیاده
قلور عنابک طبیعتی حار رطبدر • آدمک حرارتنی
کیدرر غذاسی آزدر وجنجی باب اوج فصلدر
اولکی فصل حرکت و سکونک فایده سی
بیاننده در • معلومدرکه بدن انسانک استعمال

ایتدکی غذالردن و شربتلردن اخلاط غلیظ
ایکلور که طبیعت کندودن انلروک
هضمنه و دفعنه قدرت یوقدر مکر بر بارد
مجسی اوله بو جهتدن لازم اولدیکه بو اخلاطک
دفعنه بر طریق اوله که هم اخلاط دفع اولنسون
و هم بدنه ضرری طوقنمسون زیرا اخلاطک
دفع مسهل شربت طریقیله اولنجه بدنه ضرری
نهایتده در مکر غایت ضرورت ایجاب ایده
مسهل شربت ضررندن احتیاط ایدوب و هم
بدنده اولان اخلاط دفع اولنه بدنه ضرری
یتشمه حکما حرکتی وجه کوردیلرکه دایما کاه کاه انسان

بر وجهله حركت ایلیه كه فایده‌سی عاید اوله وحر
كتك فایده‌لرنك بری بودر كه بدنده اخلاط
فضلیه جمع اولمغه قومز زیرا طاغدر واردر
اكنجیسی بودر كه انسانك حرارت غریزیه‌سنی انعاش
واحیا ایدر هم بدنی قلبلقدن وآغرلقدن
خلاص ایدوب یینی اولمغه معتاد ایدر وهم
انسانك اعضاسنی بركشدرر بدنده اولان قتلری
طاغدر **اكنجی فصل** حركتك انواعنی
ووقتنی بیان ایدر بعض حركت واردر كه اول
انسانه لازمدر كندینك اوضاعنده واحوالنده
كبی كه اول حركت فایده‌سیدر وقتسون دیو اولنمز

وبعض حركت واردر بالذات قصد ایله فایده‌سی
طوقنسون دیو اولنور ● اتك كبی حركتك
فایده‌سی ملولر وكلیا حركتك مراتبی واردر
زیرا یا آز اوله یا چوق اوله ● یا معتدل اوله ویا
قتی برك حركت اوله ● ویا اكل كل حركت اوله
یا غایت تیز حركت اوله سكرتمك كبی یا بطی اوله
وبعض واردر كه بو ایكیسندن مركبدر نه غایت تیز
اوله ونه غایت بطی اوله ● وبوندن غیری انواع
حركت چوقدر ● كورشمك كبی وقلقمق كبی
وچكشمك كبی وبعض حركت واردر كه ظاهرا
اول حركت دكول كبی كورنور حقیقتا اخلاطك

تخليلنده تأثير غايت قويدر • صلنجقده صلنمق
كبي وكميه بنمك كبي ويا آته بنمك كبي ويا
عربيه بنمك كبي وهر عضوك باشقه كندويه
مناسب حركت واردر • مثلا نفس آلتلري كه
كوكسدر واويكن ودبل واغزدر انلرك
حركتلري قتي سويلمك ايله در وكوزك
حركتي اوفاق وانجه نسنلره نظر اتمكدر وقلاغك
حركتي قتي آواز ايشتمكدر • وساير اعضانك
بو وجه اوزرنه هر برنك برحال حركت واردر

اوچنجي فصل

حركتنه نه وقت بشلمق
كرك ونه وقت وازكلمك كرك آني بيان ايدر

٥٦

حركته اول وقت بشلمق كرك كه معده خالي
اوله امتلادن وغليظ اخلاطدن اما زياده آجلق
اوزرنده اولميه • محصل بوني كوزتمك كرككه
دخي بمك كرك يمكه تمام اشتها كلمش اوله اول وقت
حركته بشلنه تا اشتها كلنجه دكن • وغير وقتده
حركته قصد ايدن اوچ نسنه يه رعايت اتمك كرك
بري بودركه حركت ايدنك يوزنك رنكني كورمك
كرك زيرا مادام كه بشره سنك كوزللكي آرتر دخي
حركتك وقتيدر • وما دام كه بدنده خفت
وار حركته دخي وقتيدر • وما دام كه اعضا
شيشمكه وقبرمغه بشلدوغي وقت حركتك وقتيدر

اما بو دیدکومز اوضاع متغیرا اوله
وددرد دخی اقمغه بشلیه • اول وقت حرکت
منقطع اولمق کرك • وحرکتك افضلی اولدرکه
معتدل اوله نه زیاده تیز ونه زیاده برك
اوله دردنجی باب بر فصلدر حرکت
وسکون نفسانیه اولدرکه اعراض نفسانیدن
حاصل اولور واعراض نفسانیه اولدر فرح
وغم وقورقو ووهم واتانمق وبلکلمك کبی زیرا
بونلرك سببندن کاه روح حیوانی بدنك
طشرلرنه چقر وکاه ایچروده منحصر اولور فرحدکی
کبی وروح حیوانی طشرەیه چقر ایچروسی خالی قلور

٥٧

وجایزدرکه اکثردن بر آدمه زیاده بیوك فرح
اولنجق نسنه خبری ویرجك هلاك اولا • زیرا
فرح سببیله روح حیوانی طشرلره توجه ایدرده
متحلل اولور • وغمدن دخی غایت غمکین خبر
ایشدجك جایزدرکه هلاك اوله • زیرا روح
حیوانی غم سببندن منقبض اولور • ایچروده جمع
اولورده بوغلور زیاده محتبس اولدوغندن
وبعض اوقات اولورکه روح حیوانی هم ایچرویه
هم طشرەیه بر زمانده توجه ایدر • اوتنمق حالنده
کبی زیرا ابتداء روح حیوانی ایچرویه منقبض اولورده
اول جهتدن آدمك یوزی بوزلوب اغربانندقلری

وقت صكره عقلنی باشنه دوشرنجه تکرار
روح حیوانی طشره یه اوروب براغوردن یوزی
قزاردیغنك علامتی بودر كه بعض اوقات
آدمك روح نفسانیسی منتبه ومنفعل اولور
بعض امور طبیعیه دن مثلا کوندوزین نه اشکال ونه
صورتلر کورمش ایسه جماع حینده بله تصورنده
قالوردها حاصل اولان اغلان اول تصور اتدیکی
صورته بکزر اولور ● کوردن تعجبه قالورکه بوکمه بکزر
دیو اما سری بودر وبعض اوقات انسانك قاچی
بر حرکته استعداد وارددر غیر بوده اول حرکت
کورجك اوده اوبله ایدر ● مثلا بر کشی اکشلر

یسه قورسوسندن اولنك دیشلری قماشور ● یا بر
کشینك براغرسی طوتسه کورز اغرسی کبی قورشو
سندن یوزینه بقسن بر اکا تامل ایدن اول دخی
ایله اولور ● وخبیث یارلر وابوز قسمی دخی او
لشدوغنه سبب اولدر که انلروك خباثتنه
بقمغ ایله نفس منفعل اولور ویکی نور کنددنك
اخلاطنه انفعال کلور فاسد اولور ● بعینه اول
قورشودن بقنلرده اول خصوصه استعدادلری
واردی وانلره تامل اتمکله نفسلری متحرك اولوب
اول جانبه فی الحال منفعل اولور ● وبعض اوقات
اولور که بر کشی وهم اتدیکی خصوصه اوغرر

بو بیانی ایدوکمز سببیندندر باب

بشنجی باب ایکی فصلدر فصل اول اویقونک
واویانقلغک بدن انسانه فایده سنی وضررینی
بیان ایدر • اویقو سکون کبیدر • واویانقلق
حرکت کبیدر • زیرا که اویقو محضا اولمامقدر
جمیع قوی وحواس ایچرویه راحت وساکن اوله
توجه ایدرلر • زیرا ماداکه اویانقدر • دایما
حرکتدن یا شغلدن خالی دکلدر • اول سببدن
یورلدغی ایچون حضور واستراحت استر
ایچرویه متوجه اولور • واویقونک فایده سی
بودرکه جمیع قوتلره حرارت غریزیه ایچروده

محتبس ومشتغله زیاده قوت بولور • اما قوی
نفسانیه رطوبت بولور حضور اتمکله • واندن
صکره اویقو یورغونلغی کیدرر • وبدندن ارین
ومتحلل اولان ماده لری دوترارمکدن منع
ایدر ودری جانبلرندن اولان اخلاط اویقو ایله حرارت
غریزیه ایچروده محتبس اولمغله قوتلنور • بو اخلاط
اردب طاغدر بو سببدندرکه اویقو اثناسنده
درکلور اما اویانقلق جمیع ذکر اولنان خصوصلرده
عکسین ایدر • اما اویقودن زیاده اولجق
دماغی خراب ایدر • وچوق امراضه سبب
اولور ومعده یی خراب ایدر • اشتهاء طعام

کدرر • اما اویانقلق اشتهایی زیاده ایدر و بر
حال واردرکه نه اویومق و نه ایومقدر اندن
ضررلو خبیث قضیه اولمز • زیرا حرارت غریزیه‌نك
حالی مختل و مشوش اولور • نه ایچرویه توجه
ایدر و نه طشره‌یه توجه ایده بلور • و اویقو حیننده
حرارت ایچرویه متوجه‌در • زیرا اویقوده حرارت
غریزیه ایچروسنه توجه ایدوب خضورده‌در
اول جهتدن بدنك طشره‌سی خالی قلور و اویقوده
آدمك اشودکنه سبب بودر • اول جهتدن
وافر اورتو استرا اویقو اثناسنده اما اویانق
ایکن حرارت غریزیه طشره‌یه توجه ایدر بدنك

طشره‌سی اسی اولور **فصل اول** اویقو اویانقلق
مناسب اولان زمانی بیان ایدر • بونی رعایت
ایتمك کرککه مادامکه معده طوقدر اویقودن
صقنمق کرك • زیرا اول طعام معده‌ده هضم
اولنجه چوق بخار چقسه کرك اویورکن بولنورسه
مقرردر که اول ایچرو دماغه چقوب ضرری
نهایتده اولسه کرك • وکلیا زیاده آج اولنجق
اویقودن جایز دکول • زیرا اویقو حیننده حرارت
غریزیه ایچرو اولورده‌در هضم ایدجك نسنه آرر
معده ایسه خالی‌در زیاده احتراقه سبب اولور
وکوندز اویقوسندن زیاده احتیاط ایدوب

صقنمق کرک اما معتاد اولان اویلدن او
کوردجکه قیلوله وقتی تناول زماننه بر مقدار
اویومق کرک جایزدر التنجی باب بر فصلدر استفراغدن
وقبضدن بدن انسانه نه لازم کلور فایده ده
وضررده آنی بیان ایدر حق سبحانه وتعالی انسانه
جمیع مواجبی که صحتنه لازمدر • بر وجه آسانله
قومشدر وبدن صحتنه اهم مهمات تدن اولدرکه
ایچنده محتبس اولان حاشا حضور شریفدن اخلاط
وفضلات دفع اتمسنه طریق قومشدرکه
انسان کندونک بر مز تدبیر ایله وقلت ادراک
ایله تدبیرن اتمکه قادر اولمیه • ویا خود

غایتده غلیظ وخبیث اولکه کوز کورن کندو کندوی
بوزه زیرا انسان لطیف تدبیر اتمکله وغداسنی
اعتدال ایله یمک ایله انلردن حاصل اولان دفع واجب
اولان طریق بدن انسانده غایت آسان وجهله قومشدر
اما غایتده غلیظ یمکلر یننجه طبیعت انلری هضم
اتمکه قدرتی اولمز مغلوب اولوردخی دنیانک
امراضنه مبتلا اولور • مثلا حاشا حضور شریفدن
قبضدنکه دیدکومز احتباس بوددرنها یتسز خبیث
وثقیل امراض حاصل اولور قولنج وتشنج کبی
وعفونتدن حاصل اولان امراض جمیعسی بوندن حاصل
اولور وایچروده اولان طرلر وقوق کبی وبعز شفلرکه

بو دیدوکمز اجتناسلگز سببیله چاتلاسه جایزدر
بو سببدن نهایت درجه احتیاط ایدوب
دفع اولنمغا نسنه اولجق بوجه من الوجوه آنی
دوتمق جایز دکلدر حتی ریح بله حاشا که دفع
لازم اوله آنی حبس ایدجک العیاذ بالله جایز
درکه صرع زحمتن احداث ایلیه زیرا اول دفع
اولنجق خبیث ریح وبخار طریقندن دفع اولنمجق
کوده ماغه اورر • دنیانک فسادنی ایدر •
اما وافر مواد اروب تحلیل اولنور ایسه هر نه
جهتدنکه حددن اشری اوله اوندن کوزدوب
کوزمک کرککه زیاده افراط اولمیه • حاشا

زیاده اسهال کبی زیرا افراط اولجق موته سبب
اولور • بو شمدیه دکین ذکر اولنان تدبیرلر
وخصوصلر مزاج انسانه لازم وواجب واهم
مهماتلرندندر بونلرسز حیات انسان ممد اولمق
احتمالی یوقدر • اما بعض قضیه لر واردر که
مزاج انسانه بو وجهله لازم دکلدر • اما اولسه
جایزدر اولمسه جایزدر • ولکن اولدقلری
تقدیرا اوزره تدبیر حکمت ایله اولمق اولیدر
مثلا حمام کبی اولورسه انسان حظ ایدر اما هیچ
اولمزسه موت لازم کلمز یدنجی باب اکی
فصلدر حمام تدبیرلرندن حمامک ابو سی اولدرکه

بناسی غایت قدیم اولا زیرا یکیدن اولان
اول بنا اولندغی سنه لروك خصوصا اکر
کرچ ایسه انك بخارلری که غایتده خبیث
ومحللدر • حمامك کندونك هواسنه وبخار
لرینه قرشو دخی افساد ایدر وحمامدن غیر
یکی بنالی اولرده یتوب یوموق خصوصا زیاده
اولنلروك هواسندن صقنمق کرك • زیرا چوق
امراضه وروح حیوانك ضعفنه وافسادینه
سبب اولور • وحمامك هواسی ویری نقدر
وسعتلو ورره ایسه دخی یکدر وصولری طتلو کرك
وبو تدبیرده دخی کوزتمك کرك کلخانجیسی اولنه

اوده حمامه کرن صاحب دولت مزاجنه کوره یقمق
کرك اکر مزاجی صفراوی ودموی ایسه اعندالله
یقمق کرك زیرا انك کبی مزاج زیاده اسیدن غایت
انجنور واچنده طورمسنه مزاجی متحمل اولمز
ارواح تحلیل اولماسنه سبب اولور • اما مزاجی
بلغمی اولنجه ارتوجق ایسیه متحمل اولور • وکلیا
حمام حرارت ایله حرارت ویرر • رطوبت ایله
رطوبت ویرر • اما خلوتلرینه کوره مراتب وار
اولکی خلوت بارد رطب در • ایکنجی خلوت حار
رطبدر • اوچنجی خلوتی هم قزدرر وهم قوردر
بو سببدن براغودن طشره اسی خلوته بی تکلف

کیرمک جایز دکلدر • اما ابتداء تدریج ایله اولکی
خلوت کیروب بر مقدار چوق اکلنوب اوتورمق
کرک صکره اورته خلوته و صکره اسی خلوته
مراد اوزرینه • و زیاده طوق ایکن حمامه کیرمک
جایز دکلدر • زیرا سده لره سبب اولور و زیاده
آج ایکن دخی کیرمک جایز دکلدر • زیرا حمام
تحلیل قویدر • و طبیعتی صایمدر غذادن خالیدر
زیاده ضعفه سبب اولور • و اسی صویی بی تکلف
دوکمک اولمز • حمام اسسی ایله الشمینجه
و حمام ایچنده چوق اکلنمک جایز دکلدر خصوصا
مزاجی صفراوی اولنه • و هم چقلدغی وقت

بی تکلف اسی خلوتدن طشره یه چقمق جایز دکلدر
و چقنجه بالفعل صووق نسنه ایچمکدن زیاده اجتناب
ایتمک کرک زیرا استسقایه سبب اولور • و کلیا
حمام بو دیدوکمز تدبیر اوزره اولنجه فایدلری
بودر که بدنک طشره سی حاشا حضور شریفدن
اوساخدن و فضلاتدن ایرتلر • و اچندن
بعض اخلاطی تحلیل ایدر و بشره و غذایی بدنک
طشره لرنه چکر بو جهتدن سمرمکه سبب اولور
اما حمام افراطله اولجق انواع ضررلره سبب اولور

سکزنجی باب

ایکی فصلدر اولکی فصل
جماعک جهتدن لازم اولمش فایده سی و ضررن

بیان ایدر حق سبحانه و تعالی انسانک نوعنی
باقی و ممتد اولماق ایچون عالمک تعمیرنه جماعه
اشتیاق و میل کلی و حرص قوی ویرمشدر
زیرا بو درجه طبیعتک میل و اشتیاق اولمسه
اول فعل قبیحه کمسنه میل ایتمزدی خصوصا
خیلی ضررلو ایتمسندن مرتب اولور ● اما
خلقتده و اصل یرده لشدن بو حرص قونمغله اختیارسز
اکه میل اولنور ● حتی عشقک حدتنه و اقتداسنه
سبب بودرکه نفس انسانیه اولان قوای طبیعیه
قونولن حالت نوعنی ابقا ایتمک ایچون حال
عشقده غایت زیاده مراد ایدنورکه اول

قونولن حالت فعله کله مراد حاصل اولسون
توجهه اکادر و اول مراد بو فعل واسطه
سیله حاصل اولور ● او بلیه لازم اولدیکه
بر ماده یه توجه میل ایله مرادی تحصیل ایتمک
ایچون مرادی حاصل اولدغندن صکره عشق
و توجه اول دکلو اولمز ● و شکل حسنه توجه
اولندوغی سبب بودرکه شکل حسن انسان
نوعنک لطیف و اکملدر ● طبیعتده مراد ایدنورکه
کندو بقای نوعنه سبب اولجق احسن و اجمل و اکمل
شکل اوله ● اول جهتدن شکل حسنه میل و توجه
ایدرکه بولایکه اکه بکزر و شبیه اولا کندودن

حاصل اولان دخی نوعنده کامل صورت و
حسن شکل جمیل اوله وجماعك فایده سی وقتنده
واقع اولنجق بودرکه بدننك حاشا بعض فضلات
بلکه منی بیله مندفع اولور کلیا بدننه اول مواد
دفع اولمغله خفت کلور وکلیا محترق
سودادن عارض اولان امراضه خفت
ویرر • وخصوصا صفراوی ماده مزاجلره ودخی
موری اولنلره وقتنده واقع اولنجق خیلجه انتفاع
وخفت بدنه بولنور • اما حددن اشری اولجق
مزاج متحمل اولدیغندن زیاده اوله ضرری نهایتسز
اولور • زیراکه منی دردنجی هضمدن طمرلرك لحینده

اولورکه قان طمرلره واردغندنصکره اولور
منی آنك فضله سندن حاصل اولور • وبعض
صالح ولطیف قاندن دخی بیله دفع اولور و
جمیع اعضاء رئیسه دن دماغ وقلب وجکردر
هر برندن البته حصه الکنور • وقتنده واقع اولنجق
هضم رابعك فضله سی قوی وچوق اولور منبله
دفع اولجق اعضاء رئیسه دن وصالح قاندن
النه جغه احتیاج آز اولور • سرمایه دن النمن
اکلن ماده دن خرجلنور بدنه ضعف کلمدوکی
وطیوبلمدوغی سبب بودر • اما جماع چوق اولجق
اصل فضله ده کنور سرمایه دن طمرلرك لحینده

صالح قالدن و رطوبت اصلیه‌دن و اعضاء رئیسه‌دن
اولان سرمایه‌دن خرج اولنمق لازم کلور ایله
اولجق بدنه ضعف کلور و اعضاء رئیسه عارض
اولان امراض سکته و صرع و تشنج و غش
جمیعسی حرکت ایتسه جایزدر و اکثر وزده واقع
اولان اولوم طاری اولسه جایزدرکه زیرا
رطوبت اصلیه اول محلده فانی اولدیده کندی
و رطوبت اصلیه‌ده کندو کندودن صکره حرارت
اصلیه‌نك سبوغتسی مفرز موتنه بالذات سببدر
بو جهتدن نهایت درجه‌ده احتیاط لازمدر
خلاف وقتده و ضرر و نشز یعنی طبیعت کندو

کندودن اقتضا ایتمیجك ولمیا **فصل ایکنجی**
جماعت مناسب اولان وقتی تعیین ایتمکدر در
ممکن اولدقجه زیاده صقنمق کرککه مادام بیمن
مبتلا اولسه یمکله بوجه جماعه مباشرت اولنمیه
خیلی امراضه سبب اولور معده‌ده بولونان طعام
دخی هضم اولنمق احتمالی یوقدر و معده کلیا
آج ایکن دخی مباشرت ایتمك اولمز زیرا بدن
اوخته غذادن خالیدر ضعف اوزرنده در جماع
عدن خود مضعف اولمز ضعف ضعف اوزرنه
واقع اولور غایت مخاطره‌در والحاصل نه غایت
طوق ایکن اولمق کرك نه غایت آج ایکن اولمق کرك

متوسط حالی کوزلمک کرک • وحاشا حضور
شریفدن فی الجمله افشان دفعنه اقتضا اولنجق
دفع اولنمنجه جماع اولنمیه • وغضب عقبنجه
اولمسندن احتراز کرک فرح وارکن اولمق کرک
اما غایتده زیاده فرح عقبنجه اولنمیه • وقان
الند غندنصکره خصوصا اسی کونلرده وهواسی
اسی مملکتده زیاده جماعه مباشرت ایتمکدن
صقنمق کرک بهر حال جماع عقبنجه اویقویه
حریص اولمق کرک • زیرا اویقو سببیله جمیع
بدنک قواسی وحواسی راحت بولور برلو برینه
کلور کندوی بولورچکلن ضعفه خیل اصلاح

اولور
بوکوکدن حاصل اولان طاشی داغدن ادویلری
حاصته ایله حجر الیهود • وفاوقدن حاصل اولن
طاشی طاغدن وبیلن اولان طاشی بله اول
قوشدرزکه روم دلنده طره غلینوس دیرلر وهم
عقربن کلی وعقربک یا نمسنوک طریقی بودرکه
عقربی الالر بر طراق چولمکه قویالر اغزینی بکدلر
ومحکم صویلر واودی صولمش فورونه قویلر تا عقرب
ایچنده کومر کبی اوله صکره الالر دوکلر اون کبی
اوله وبردنک اغری اولکلدن الالر بردرهم
بالله استعمال ایدرلر • وهم قسط کوکی وعلیق

كوكى وقره نهود خصوصا نهودك صوى وخطمى
توخمى وآلوج اغاجنك كوكى وبنفشى ودموز
دكنى وكوكى وحنا كوكى وبيبان صوغانى بونلرك
هر بريندن اون درهم اكى يوز درهم صويله قا
ينده وب تا درت بخشدن بر بخشى قالنجق وسويله
استعمال اولنه • اما اچنه بر مقدار بال ياخود
شكر قيالر وآچ قرنه اچلر • ودخى كروز خصوصا
يابانيسى اوله وفودنج وافسنتين وسليخا وبلسان
آغاجى وتخمى وياغى غايت مؤثردر ودخى خرشفك
انكنار كوكيدر ودخى سقول قنديون وبرشيا
وشان هر بريندن اكيشر درهم طوربدن صقلن

صويله اكى قاشق مقدارى دخى كروز صويندن
اكى قاشق مقدارى بله استعمال اولنه ودخى
پنطافلون وكما فيطوس وجعده وهليون
كوكى وبيان سدبى وترياق فاروق دخى
غايت فايده لودر وقسط فنغرنى يمسنك
فايده سى نهايت درجه ده در • وعقرب معجونى
داخى نهايت فايده سى چوقدر وبومرداقابوغى
كه ايچندن بليچى چيقمش اوله دوكوب اون كبى
اكى درهم مقدارى بر قاشق طربوب صويله ايچله
واما قاوقده حاصل اولان طاش ايرى اولور
وبكنا اولورا قلغه مايل اولور اول جهتدن

علاجنه قوتلو ادویلر کرک ● و مسهلدر طوس
غایت فایدەلودر و قلب دوکلمش بش درهم
بوشاوشان بدی درهم سقلو قندریون
سکز درهم حسک اون درهم دقو اون درهم
بطرصلیون درت درهم آق انجیر بدی دانه
بر بچق وقیه صو بله قایندلر تا یوز درهم
قلنجه و بر مقدار بال الله یا شکر بله استعمال
ایدلر و دخی شخدانیه معجونی و اثاناسیا معجون
برر مثقال بر قاشق شرابله استعمال ایدلر

ودرشی قوپرمغه انجیر یرغی و سرکه طارسنی

یاخود توت کوکنک قابوغی و عود و قصفور بزندن
اکی درهم و صاروزرنیخ درت درهم بالیله
قرشدروب اوینین دشوک اوسننه اورلر و بشل
قوربغه که اغجلر اوسننه قالغز و چاپرلرده اولور
انک انجه دریسی اوسننه اورلر غایت مجربدر ●

وجمیع اون اشلری و حربسلر و پینر خصوصا
تازه سی خاصه ایله طاش زحمتنی تولید ایدر
و صغر انی و کبک انی و پاسترمه لر بله غایت
مضردر ● و توزلو بالقلردن داخی غایت صقنمق
کرک و بوغزندن داخی غایت حذر ایتمک کرک